

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P296

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1001

F.Y.B. Com.

COMPULSORY ENGLISH

(2013 Pattern)

Textbook: A Pathway to Success

Edited by: Ashok Chaskar

Anand Kulkarni

Vijay Madge

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ONE from (A) and ONE from (B) in about 150 words each: **[16]**

- A) i) What is the importance of water conservation and utilization according to C. V. Raman? Describe the methods suggested by him.
- ii) Comment on the title of the essay, **The Power of Prayer.**
- B) i) How does Wouk present the points of falsehood and misuse of language in the advertising business?
- ii) How did Datta plan to repair the damage that had occurred to the frame?

Q2) Attempt any ONE from (A) and ONE from (B) in about 150 words each: **[16]**

- A) i) Why did Ivan Dmitritch and his wife grow resentful towards each other as the story progresses?
- ii) Discuss the central idea of the poem, **The Harp of India.**
- B) i) What does a person feel when he/she gives away a pound note as described in Money-Madness?
- ii) Write a ten line dialogue on the following situation:
Your family is planning a vacation in Kerala. A travel agent has come to discuss the same with your father. Write a dialogue between him and the travel agent discussing the journey, food, weather and cost of the tour.

P.T.O.

Q3) Attempt any ONE from (A) and ONE from (B) in about 150 words each: [16]

- A) i) Describe the chief principles and guidelines that have helped Indira Nooyi achieve her ambition?
ii) What are R. K. Narayan's views on the state of the English Language?
- B) i) What prospects has globalization driven by technology brought to India according to Murthy?
ii) Consider Indira Nooyi as a role model for people who want to join the world of finance.

Q4) Attempt any ONE from (A) and ONE from (B) in about 150 words each: [16]

- A) i) Why does Verma Complain about his diet to Bhatia in **A Devoted Son**?
ii) Describe the relationship between Kamala and Gopalam in the story, **The Woodrose**.
- B) i) Why does the narrator decide to move on despite the beauty of the woods in **Stopping by Woods on a Snowy Evening**?
ii) How does the Lord respond to the poet's prayer in **The Soul's Prayer**?

Q5) A) Attempt any ONE out of the following: [8]

- i) Write a letter to your maternal uncle living in USA informing him about your success in Competitive exams.
ii) Write a brief newspaper report of two short paragraphs on the following headline: **Clean India Campaign Launched**

B) Attempt any ONE of the following: [8]

- i) There is a vacancy in SpiceJet Pvt. Ltd. New Delhi for a Finance Executive. Write your resume for the post.
ii) Write an email letter to the N. S. S. office of your college informing him/her about your desire to participate in the Special Winter Camp.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P297

[Total No. of Pages : 7

[5358]-1002

F.Y. B.Com.

FINANCIAL ACCOUNTING

(2013 Pattern) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) A) State whether the following statements are True or False (any Five): [5]

- i) Dissolution takes place when the relations between the partners come to an end.
- ii) Realisation expenses are credited to Realisation Account.
- iii) As per Garner Vs. Murray Rule, capital deficiency of insolvent partner is shared by solvent partners in their capital ratio.
- iv) As-1 deals with valuation of Inventories.
- v) The minimum rent or royalty whichever is more, is always to be paid to the landlord.
- vi) In Hire Purchase System the ownership of goods is transferred after the payment of First Installment.
- vii) In Departmental Accounts the performance of each department can be evaluated separately on the basis of trading results.

P.T.O.

- B) Fill in the blanks by selecting proper words from the brackets (any five):**[5]**
- i) Accounting is often called as the language of ____
 - a) Business
 - b) Organisation
 - c) Accountancy
 - ii) Decrease in the value of Asset, on revaluation is _____ to Revaluation account.
 - a) Credited
 - b) Debited
 - c) Ignored
 - iii) On conversion of Partnership Firm in to Limited Company all assets and liabilities are transferred to ____
 - a) Partner's Capital A/c
 - b) Limited Company A/c
 - c) Realisation A/c
 - iv) Royalty Account is in the nature of _____
 - a) Personal account
 - b) Real account
 - c) Nominal account
 - v) Accounting standard No.2 deals with
 - a) Disclosure of Accounting Policy
 - b) Valuation of Inventories
 - c) Depreciation
 - vi) Discount received is allocated to various departments on the basis of ____ ratio.
 - a) Purchase
 - b) Sales
 - c) Capital

vii) Difference between Hire Purchase Price and Cash Price is called as

-
- a) Down Payment
 - b) Installment
 - c) Interest

C) Write short notes (any Two) : [14]

- i) Methods of Piecemeal Distribution
- ii) Process and Advantages of Amalgamation.
- iii) Difference between Hire Purchase and Installment System
- iv) As-1 Disclosure of Accounting Policies.

Q2) Ashish, Manish and Rajesh are in partnership firm sharing profits & losses in the ratio of 3:2:1. They decided to dissolve the firm when the Balance Sheet was as follows.

Balance Sheet

Liabilities	Amt Rs.	Assets	Amt Rs.
Capital A/cs- Ashish	69,000	Land & Building	95,000
Manish	40,000	Machinery	45,000
Rajesh	25,000	Stock	50,000
Sundry Creditors	90,000	Debtors	48,000
Bills Payable	30,000	Cash in hand	16,000
	2,54,000		2,54,000

Dissolution expenses were originally provided for an estimated amount of Rs.12,000. The assets were realised as follows :

I Installment Rs. 65,000

II Installment Rs.52,000

III Installment Rs.68,000

The actual realisation expenses were Rs. 10,000. Prepare the statement showing Piecemeal Distribution of Cash by Surplus Capital Method. [14]

OR

The Balance Sheet of two firms M/s Anil and Sunil and M/s Ram & Shyam as on 31-12-2016 were as follows.

Balance sheet as on 31-12-2016

Liabilities	Anil & Sunil	Ram & Shyam	Assets	Anil & Sunil	Ram & Shyam
Creditors	20,000	16,000	Buildings	30,000	-
Bills Payable	-	30,000	Plant & Machinery	40,000	20,000
Outstanding Rent	3,000	2,000	Stock	20,000	52,000
General Reserve	12,000	8,000	Debtors	10,000	30,000
Capital A/c-Anil	40,000		Cash	5,000	14,000
Sunil	30,000		Investments		20,000
Ram		60,000			
Shyam		20,000			
	1,05,000	1,36,000		1,05,000	1,36,000

Anil and Sunil shared profits in the ratio of 3:2 and Ram and Shyam shared profits in the ratio of 5:3. The two firms decided to amalgamate and the new profit sharing ratio among Anil, Sunil, Ram & Shyam was to be 3:2:3:2 respectively. The other terms were :

- 1) Goodwill of Anil and Sunil was valued at Rs.40,000 & that of Ram & Shyam at Rs.30,000. The new firm was not to retain goodwill in the books.
- 2) The stock of Ram & Shyam was valued at Rs.53,500
- 3) The Building was valued at Rs. 40,000
- 4) A reserve of 5% on debtors was necessary for bad debts on both the firms.
- 5) The Plant and Machinery of M/s Ram & Shyam was not taken over by the new firm, which Ram agreed to take over for Rs. 18,000
- 6) Outstanding Rent of both firms should be discharged by respective firms
- 7) The total capital of the firm was fixed at Rs. 1,60,000 to be contributed by partners in their new profit sharing ratio and necessary adjustments were to be made by cash.

Prepare Revaluation A/c, Partner's Capital A/c in the books of old firm & Amalgamated Balance sheet of the new firm

- Q3) A) Hema, Jyoti and Karuna were partners sharing profits & losses in the ratio of 3:2:1 respectively. Their Balance Sheet as on 31st December 2016 was as follows :- [8]

Balance Sheet as on 31st Dec. 2016

Liabilities	Amt. Rs.	Assets	Amt. Rs.
Capital Accounts -Hema	75,000	Building	60,000
Jyoti	45,000	Machinery	45,000
Karuna	30,000	Furniture	15,000
General Reserve	54,000	Debtors	66,000
Sundry Creditors	30,000	Stock	39,000
Bills Payable	15,000	Cash	24,000
	2,49,000		2,49,000

The partners agreed to sell their business to a Limited Company known as 'X' Co.Ltd. The company took the following assets at the values stated below :

Building Rs.72,000, Machinery Rs. 39,000, Debtors Rs. 60,000, Stock Rs.30,000, Furniture Rs.18,000, Goodwill Rs.48,000. The company also agreed to pay Bills payable at book value.

'X' Co.Ltd. paid Rs.72,000 in cash and the balance in equity shares of Rs.100 each. The creditors were paid off at 2.5% discount. Realisation expenses amounted to Rs.6,750.

Prepare Realisation Account and working of purchase consideration.

- B) The Vijay Mine Company obtained a mine on lease on 1st January 2011 on the following terms from Mr. Jameenwala.
- 1) Royalty was payable @Rs.0.75 per tonne
 - 2) Minimum rent was fixed at Rs. 36,000 per annum.
 - 3) Each year's excess of minimum rent over the actual royalties can be recovered during the subsequent two years.
 - 4) Due to strike or accident, minimum rent is to be reduced by 25% for the year.

5) Production was as follows :

Years	Tonnes
2011	42000
2012	44000
2013	70000
2014	60000 (strike for 3 months)

Give necessary journal entries in the books of Vijay Mine Co. for the above four years. [14]

Q4) M/s Ahmednagar Roadways purchased on 1st January 2011 a Tata Truck on Hire purchase system. The cash price of which was Rs.1,12,000. According to the Hire Purchase Agreement they paid Rs.30,000 on signing the agreement and agreed to pay Rs.30,000 each in three equal annual installments. According to Hire Purchase Agreement interest was charged annually at 5% p.a.

M/s Ahmednagar Roadways following the fixed value method of depreciation for providing the depreciation into their books of accounts. Their practice is to provide the depreciation on Truck at 20%. You are required to prepare

- 1) Tata Truck A/c
- 2) Hire Vendor A/c
- 3) Depreciation A/c in the books of M/s Ahmednagar Roadways. [20]

OR

From the following Trial Balance of Suniti Trade Link, prepare the Departmental Trading and Profit & Loss A/c in columnar form for the year ended 31st March 2017 and a Balance sheet as on that date.

Trial Balance

Particulars	Dr.	Cr.
Opening stock - Dept. A	1,20,000	
- Dept. B	90,000	
Purchases & sales - Dept. A	1,60,000	3,00,000
- Dept. B	1,40,000	2,80,000
Carriage Inword - Dept. A	4,000	
- Dept. B	2,000	
Machinery - Dept.A	20,000	
- Dept. B	16,000	-
Salaries	60,000	
Rent	12,000	
Repairs to Machinery	30,000	
Debtors	45,000	
Creditors		60,000
Capital		1,60,000
Cash	12,000	
Bills Receivable	15,000	
Drawings	20,000	
Bills Payable		6,000
Building	60,000	
	8,06,000	8,06,000

Additional Information :

- 1) Closing stock on 31st March 2017 - Dept. A = Rs. 1,40,000 & Dept.B Rs.1,20,000/-
- 2) Salaries to be allocated in the ratio of 7:3 for Dept A & B respectively.
- 3) Area of building is occupied for Dept. A & B in the ratio 3:2 respectively.
- 4) Depreciate Building@ 5% p.a. & machinery at 10% p.a.
- 5) Repairs to machinery to be allocated into ratio of Dept. A $\frac{2}{5}$ & Dept. B $\frac{3}{5}$.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P298

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1003

F.Y. B. Com.

BUSINESS ECONOMICS (MICRO)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) What is Business Economics? Explain the scope of Business Economics. **[16]**

Q2) What is Demand Estimation? Explain the methods of Demand Estimation. **[16]**

OR

Critically Examine the Law of variable proportions.

Q3) Answer in brief. **[16]**

- a) State the concept of total Revenue, Average Revenue, & Marginal Revenue.
- b) Explain the features of Perfect Competition.

OR

Answer in brief.

- a) State the features of Oligopoly
- b) State the motives of Liquidity Preference

Q4) What is Monopolistic Competition? Explain the equilibrium of a firm under Monopolistic competition. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (any two)

[16]

- a) Ricardian theory of Rent
- b) Collective Bargaining & Trade union
- c) Marginal productivity theory of Distribution
- d) Innovation theory of Profit

Total No. of Questions : 5]

P298

[5358]-1003

F.Y. B. Com.

BUSINESS ECONOMICS (MICRO)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यकता असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्रश्न 1) व्यावसायीक अर्थशास्त्र म्हणजे काय? व्यावसायीक अर्थशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) मागणीचा अंदाज म्हणजे काय? मागणीच्या अंदाजाच्या पद्धती स्पष्ट करा. [16]

किंवा

बदलत्या प्रमाणाच्या नियमाचे टिकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [16]

अ) एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती, सिमांत प्राप्तीच्या संकल्पना सांगा.

ब) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) अल्पविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये सांगा

ब) रोखता पसंतीचे हेतू सांगा

प्रश्न 4) मत्केदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय? मत्केदारीयुक्त स्पर्धेत उत्पादन संस्थेचा समतोल स्पष्ट करा.[16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

- अ) रिकार्डोंचा खंड सिध्दांत
- ब) सामुहिक सौदाशक्ती आणि कामगार ऐक्य
- क) विभाजनाचा सिमांत उत्पादकता सिध्दांत
- ड) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिध्दांत

Total No. of Questions : 7]

SEAT No. :

P299

[Total No. of Pages : 7

[5358]-1004

F.Y. B.Com.

BUSINESS MATHEMATICS & STATISTICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of logarithmic tables & calculator is allowed.*
- 4) *Both the sections should be written in the same answer-book.*

SECTION - I

Q1) A) Answer the following multiple choice questions by selecting correct option from the given options (any four) : **[4]**

a) L.C.F. of 1403 and 1769 is _____.

- i) 26217
- ii) 12627
- iii) 21627
- iv) 27216

b) $5\frac{1}{4} \div \frac{3}{7} \times \frac{1}{2} = \dots\dots\dots$

- i) $6\frac{1}{8}$
- ii) $8\frac{1}{6}$
- iii) $7\frac{1}{6}$

iv) None of these

P.T.O.

- c) Simplify $[(2)^3]^2 =$
- i) 64
 - ii) 32
 - iii) 128
 - iv) None of these
- d) What percent of ₹. 6.25 is ₹. 1.25?
- i) 10%
 - ii) 15%
 - iii) 20%
 - iv) 25%
- e) $2.25 : 0.75$ is equal to _____.
- i) 1 : 3
 - ii) 3 : 1
 - iii) 1 : 2
 - iv) None of these
- f) Abhijit and Amruta invested ₹.4,500 and ₹. 6,300 in the business respectively. If they realised a profit of ₹.3,420, the share of Amruta will be _____.
- i) 1995
 - ii) 995
 - iii) 2095
 - iv) 1895

B) Answer the following multiple choice questions by selecting correct option from the given options (any two): **[4]**

a) If L.C.M. and H.C.F. of two numbers are 2310 and 30 respectively and one of the number is 210, other number is _____.

i) 220

ii) 230

iii) 330

iv) 310

b) The average age of 5 boys is 18 years a new boy joins them by which the average becomes 19 years, then the age of a new comer is _____.

i) 20 years

ii) 22 years

iii) 24 years

iv) 30 years

c) A student has to secure 40% marks to pass. If he gets 16 marks and fails by 16 marks; the maximum marks are _____.

i) 60

ii) 40

iii) 80

iv) 100

Q2) Attempt any two of the following : **[8]**

a) Find the Simple Interest on ₹.16,000 at $7\frac{1}{2}\%$ p.a. for 2 years and 6 months.

b) A person loans ₹.50,000 at Compound Interest of 8% p.a. If the interest is compounded half-yearly, find the amount at the end of $1\frac{1}{2}$ years.

c) Two companies have shares of 13% at ₹.122 and 17% at ₹.150 respectively. In which of the shares, Anil should invest the money.

Q3) Attempt any four of the following :

[16]

- a) Describe the scope of Statistics in Management Science.
- b) Distinguish between Census and Sampling.
- c) The following is the frequency distribution of bonus points obtained by 100 workers in a factory.

Bonus points (Nos.)	Less than 4	4-8	8-12	12-16	More than 16
No. of Workers	10	24	30	20	16

Answer the following questions.

- i) State the Model class.
 - ii) Find class-mark of 3rd class.
 - iii) Find class-width of 2nd class.
 - iv) Find the percentage of workers who obtained more than 8 bonus points.
- d) Calculate Mean from the following information.

Members in Family	1	2	3	4	5	6	7
No. of Families	6	8	10	14	10	8	2

- e) Draw Histogram for the following frequency distribution.

Size	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
Frequency	05	08	13	07	03

- f) From the following data calculate Median.

Average deposit Balance (₹.)	0-100	100-200	200-300	300-400	400-500	500-600	600-700
No. of deposits	26	68	145	242	188	65	16

SECTION - II

Q4) Attempt any three of the following : **[12]**

- a) A trader buys a product for ₹.18,000 and sells it at a loss of 13%. Find the selling price of the product.
- b) A commission gets 12% commission up to sales of ₹. 50,000 and 15% commission on the sales exceeding ₹.50,000. In a particular month his total sales is ₹.1,20,000. Find his commission.
- c) Solve the following L.P.P. by graphical method:

$$\text{Minimize } F = 5x + 7y$$

Subject to

$$2x + y \geq 8$$

$$x + 2y \geq 10$$

$$x, y \geq 0$$

- d) Define 'Feasible Solution' and 'Optimal Solution' with respect to L.P.P.

Q5) Attempt any three of the following : **[12]**

- a) The cost price of a Washing Machine is ₹. 15,000. A dealer gives 10% discount on marked price and still realises a profit of 20%. What is the marked price of the Washing Machine?
- b) A sales agent has received ₹.21,600 as commission on selling 't' shirts. If the rate of commission is 10% and price of each 't' shirt is ₹.540. Find number of 't' shirts sold by him.
- c) State the difference 'Marked Price' & 'Selling Price'.
- d) A firm manufactures two types of products 'EXE' and 'PXP'. Each unit of product 'EXE' requires 4 kg.of raw material and 8 labour hours for processing; while each unit of product 'PXP' requires 6kg. of raw material 6 labour hours for processing. The firm has 60kg. of raw material and 96 labour hours. The estimated profit on each unit of product 'EXE' and product 'PXP' will be ₹.40 and ₹.35 respectively. Formulate L.P.P. to maximize profit.

Q6) Attempt any four of the following :

[16]

- a) Following are the ranks given by a Business Analyst to the sixteen industries in the state according to their profitability and network. Calculate Rank Correlation Co-efficient.

Industry	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
Rank (Profitability)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Rank (Network)	13	16	14	15	10	12	4	11	5	9	8	3	1	6	7	2

- b) Calculate Standard Deviation from the following data:

Age in Years	13-16	16-19	19-22	22-25	25-28
No. of Boys	20	40	25	10	5

- c) Calculate Range and Co-efficient of Range for the data relating to change in price of a product during six months.

Months	Jan.	Feb.	March	April	May	June
Price(₹.)	1079	1081	1092	1125	1130	1080

- d) Calculate Fisher's Price Index Number from the following data.

Commodity	Year - 2014		Year - 2016	
	Price	Qty.	Price	Qty.
M	20	74	30	82
N	50	125	40	140
O	70	40	60	33

- e) The relevant data of two types of torches is provided in the following manner; find which type of torch is more consistent in life.

Type	Average life in hrs.	S.D. of life
Torch - A	1365	215
Torch - B	1665	290

- f) Explain the concept of Correlation with example.

Q7) Attempt any one of the following :

[8]

- a) Calculate Karl Pearson's Co-efficient of Correlation from the following information.

Supply (tons)	7	9	13	16	19	21	25	34
Price (₹.'000)	11	13	16	16	19	26	23	36

- b) i) You are given the following data:

Particulars	Fertilizer used (Metric tons)	Productivity (Quintals)
Arithmetic Mean	36	85
Standard Deviation	11	8

The Correlation Co-efficient between the fertilizer used and productivity is 0.66. Estimate the value of fertilizer used when the productivity is 75 quintals.

- ii) State the uses of Regression Analysis.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P300

[Total No. of Pages : 7

[5358]-1005

F.Y. B.Com.

COMPUTER CONCEPTS & APPLICATIONS

Computer Fundamentals

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Both sections should be written in same answer books.*

SECTION - I

Q1) Attempt any Four of the following

[4 × 2 = 8]

- a) Define CRT Monitor
- b) What is Operating System?
- c) How many Rows and Coloumns in MS-Excel?
- d) What is Network Topology?
- e) How to create Folder?
- f) Digital Camera

Q2) Attempt any Four of the following

[4 × 4 = 16]

- a) Explain any Four types of computer virus.
- b) What are the characteristics of Operating system?

P.T.O.

- c) Explain the following terms :
 - i) Wordpad
 - ii) Calculator
- d) Write short note on MS-Word.
- e) What are the Advantages & Disadvantages of computer network.
- f) What is Data Processing Cycle?

Q3) Attempt any four of the following

[4 × 4 = 16]

- a) What is the difference between RAM and ROM?
- b) Explain any Three input device.
- c) Explain any Four functions of Operating system
- d) What is Header and Footers in MS-word?
- e) Explain Network Components
- f) What are the types of e-commerce?

SECTION - II

Q4) Attempt any Four of the following :

[4 × 2 = 8]

- a) Define Internet
- b) What do you mean by EDI?
- c) What is EPS?
- d) Give syntax and example of tag.
- e) What is the use of Web Page Designing?
- f) What are the functions of colors in web pages?

Q5) Attempt any Four of the following

[4 × 4 = 16]

- a) What are the advantages and dis-advantages of Internet?
- b) Explain the process of EDI work.
- c) Write note on RTGS (Real Time Gross Settlement)
- d) What are the features of Electronic Fund Transfer (EFT)?
- e) Explain advantages and disadvantages of Digital Cash.
- f) What are steps to creating basic HTML document?

Q6) Attempt any Four of the following

[4 × 4 = 16]

- a) What are the technologies used for web designing?
- b) Write note on Page Margin.
- c) What are the Fundamentals of security resources?
- d) Explain Popular Web Browsers.
- e) Explain advantages of Electronic Cheque System
- f) Explain types of Web server.

Total No. of Questions : 6]

P300

[5358]-1005

F.Y. B.Com.

COMPUTER CONCEPTS & APPLICATIONS

Computer Fundamentals

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावीत.

विभाग - I

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4×2=8]

- अ) CRT Monitor ची व्याख्या द्या.
ब) Operating System म्हणजे काय?
क) MS-Excel मध्ये किती Rows आणि Column आहेत?
ड) Network Topology म्हणजे काय?
इ) Folder कसा तयार करतात?
फ) Digital Camera म्हणजे काय?

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) Computer virus चे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) Operating system चे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- क) खालील संज्ञा स्पष्ट करा.
 - i) Wordpad
 - ii) Calculator
- ड) MS-word वर थोडक्यात टिप लिहा.
- इ) Computer Network चे फायदे व तोटे कोणते ते लिहा?
- फ) Data Processing Cycle काय आहे ते सांगा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) RAM व ROM मधील फरक स्पष्ट करा.
- ब) कोणतेही तीन Input Devices स्पष्ट करा.
- क) Operating System चे कार्य स्पष्ट करा.
- ड) MS-word मधील Header व Footers काय आहेत ते सांगा.
- इ) Network चे विभाग स्पष्ट करा.
- फ) E-Commerce चे प्रकार काय आहेत ते सांगा?

विभाग - II

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 2 = 8]

- अ) Internet ची व्याख्या लिहा.
- ब) EDI म्हणजे काय ?
- क) EPS म्हणजे काय ते सांगा ?
- ड) `` tag चे syntax व उदाहरण द्या.
- इ) Web page designing चा उपयोग काय आहे ते सांगा ?
- फ) Web page मधील colors चे कार्य काय ते सांगा ?

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) Internet चे फायदे व तोटे सांगा.
- ब) EDI ची प्रोसेस स्पष्ट करा.
- क) RTGS वर थोडक्यात टिप लिहा.
- ड) Electronic Fund Transfer ची वैशिष्ट्ये सांगा.
- इ) Digital Cash चे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- फ) सुरुवातीचे HTML document तयार करण्याच्या पायऱ्या कोणत्या आहेत ते लिहा.

प्रश्न 6) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) Web disigning चे तंत्रज्ञान काय आहेत ते सांगा ?
- ब) Page Margin वर टिप लिहा.
- क) Security Resource चे मूलभूत काय आहे ते लिहा.
- ड) प्रसिद्ध Web Browsers स्पष्ट करा.
- इ) Electronic Cheque System चे फायदे स्पष्ट करा.
- फ) Web Server चे प्रकार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P301

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1006

F.Y. B.Com.

OFFICE MANAGEMENT

Organisational Skills Development

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the Role, Duties and Responsibilities of Office Manager. **[16]**

Q2) Define 'Office Organisation'. Explain the importance and steps in Office Organisation. **[16]**

OR

What is Modern Office? Explain the factors of good Ambience.

Q3) a) State the importance and essentials of a good system of regulating office stationery. **[8]**

b) State types of office forms. **[8]**

OR

a) Explain the Feasibility of Digitalization of Records.

b) Describe the Principles of Retention of Records.

Q4) Define 'Office Communication'. Explain recent trends in Modern Communication. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (any two) :

[16]

- a) Role of Public Relation Officer in Modern Office.
- b) Importance of Public Relation.
- c) Advantage of Office Automation.
- d) Attendance and Leave Accounting.

Total No. of Questions : 5]

P301

[5358]-1006

F.Y. B. Com.

OFFICE MANAGEMENT

Organisational Skills Development

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कार्यालय व्यवस्थापकाची भूमिका, कर्तव्ये आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) 'कार्यालय संघटन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. कार्यालय संघटनेचे महत्व आणि पायऱ्या स्पष्ट करा. [16]

किंवा

आधुनिक कार्यालय म्हणजे काय? कार्यालयाला पोषक वातावरणीय घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) कार्यालय लेखन साहित्याचे महत्व आणि लेखन साहित्य पुरवठा व नियंत्रण यासाठी शास्त्रशुद्ध पध्दतीची आवश्यकता स्पष्ट करा. [8]

ब) कार्यालयीन प्रपत्रांचे प्रकार सांगा. [8]

किंवा

अ) अभिलेखांचे अंकशास्त्रीयीकरणाची सुसाध्यता स्पष्ट करा.

ब) अभिलेख जतनाची विविध तत्वे विशद करा.

प्रश्न 4) कार्यालय संज्ञापनाची व्याख्या द्या. आधुनिक संदेशवहनातील सद्यकालीन प्रवाह स्पष्ट करा.[16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

- अ) आधुनिक कार्यालयात जनसंपर्क अधिकाऱ्याची भूमिका
- ब) जनसंपर्काचे महत्व
- क) कार्यालय स्वयंचलिकरणाचे फायदे
- ड) उपस्थिती आणि रजा लेखांकन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P302

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1007

F.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE

Fundamentals of Banking

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Bank. Explain the structure of Indian Banking System. **[16]**

Q2) State the primary and secondary functions of Bank. **[16]**

OR

Explain the procedure for opening of Deposit Account in a Bank.

Q3) a) Explain the methods of Electronic Funds Transfer. **[8]**

b) Explain the features of promissory note. **[8]**

OR

a) Explain the types of cheques.

b) State the types of endorsement.

Q4) Explain the methods of remittances. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short on (any two)

[16]

- a) Institutional Account Holders.
- b) Safety and Liquidity Principle of Bank.
- c) Multiple Credit Creation.
- d) Need of technology in banking.

Total No. of Questions : 5]

P302

[5358]-1007

F.Y. B.Com.

बँक व्यवसाय आणि वित्तपूर्वठा

बँक व्यवसायाची मुलतत्वे

(2013 पॅटर्न)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) बँकेची व्याख्या द्या. भारतातील बँक व्यवसायाची रचना स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) बँकेची प्राथमिक व दुय्यम कार्ये सांगा. [16]

किंवा

बँकेत ठेव खाते उघडण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) इलेक्ट्रॉनिक निधि हस्तांतरणाच्या पध्दती स्पष्ट करा. [8]

ब) वचनपत्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) धनादेशाचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) पृष्ठांकनाचे प्रकार सांगा.

प्रश्न 4) पैसे पाठविण्याच्या पध्दती स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) संस्थात्मक खातेदार
- ब) बँकेचे सूरक्षितता आणि रोखता तत्व
- क) बहुविध पतनिर्मिती प्रक्रिया
- ड) बँक व्यवसायातील तंत्रज्ञानाची गरज

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P303

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1008

F.Y. B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) Use of map stencils is allowed.*

Q1) Answer the following upto 20 words each. (any ten) :

[20]

- a) Define Commercial Geography.
- b) State any two names of Primary Economic Activities.
- c) What is meant by Environment?
- d) What is meant by Solar Energy?
- e) State any two names of Trees in Monsoon Forest.
- f) State any two advantages of Over Population.
- g) Mention any two Industrial Regions in India.
- h) What is Tourist?
- i) Define Trade.
- j) State any two advantages of Railway Transportation.
- k) State any two types of Engineering Industries.
- l) What is Agro-Tourism?
- m) State any two advantages of Choropleth Method.

P.T.O.

Q2) Answer the following upto 50 words each (any two) :

[10]

- a) Determinism.
- b) Importance of Forest.
- c) Bar Graphs.
- d) I.T. Industry.

Q3) Answer the following 150 words each (any two) :

[20]

- a) Explain the factors of Cultural Environment.
- b) Explain the role of Agriculture in Indian Economy.
- c) Give an account of Cotton-Textile Industry in India.
- d) Give an account of Geographical factors influencing Tourism.

Q4) Answer the following upto 300 words each (any two) :

[30]

- a) Explain the approaches to study the Commercial Geography.
- b) Explain the population characteristics of India.
- c) Explain the factors affecting Industrial Location.
- d) Compare the various modes of Transportation.

Total No. of Questions : 4]

P303

[5358]-1008

F.Y. B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
3) नकाशा स्टॅन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा) [20]
- अ) व्यापारी भूगोलाची व्याख्या लिहा.
ब) प्राथमिक श्रेणीच्या कोणत्याही दोन आर्थिक व्यावसायांची नांवे सांगा.
क) पर्यावरण म्हणजे काय?
ड) सौर उर्जा म्हणजे काय?
इ) मान्सून अरण्यांतील दोन वृक्षांची नांवे सांगा.
फ) अतिरिक्त लोकसंख्येचे दोन फायदे सांगा.
य) भारतातील कोणत्याही दोन औद्योगिक प्रदेशांची नांवे सांगा.
र) पर्यटक म्हणजे काय?
ल) व्यापाराची व्याख्या लिहा.
व) रेल्वे वाहतूकीचे दोन फायदे सांगा.
श) अभियांत्रिकी उद्योगाचे कोणतेही दोन प्रकारांची नांवे सांगा.
स) कृषि पर्यटन म्हणजे काय?
ह) छाया पध्दतीचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

अ) निसर्गवाद
ब) वनांचे महत्त्व
क) स्तंभालेख
ड) माहिती तंत्रज्ञान उद्योग

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]

अ) सांस्कृतिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.
क) भारतातील सुती वस्त्र उद्योगाचा वृत्तांत द्या.
ड) पर्यटनावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटकांचा वृत्तांत द्या.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [30]

अ) व्यापारी भूगोलाच्या अभ्यासपध्दती स्पष्ट करा.
ब) भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
ड) वाहतूकीच्या विविध मार्गांची तुलना करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P304

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1009

F.Y. B.Com.

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT

Defence Organization & Management in India

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any ten) :

[10 × 2 = 20]

- i) Define logistics.
- ii) Write any two functions of signal corps.
- iii) Define Military Intelligence.
- iv) State the meaning of integrated defence.
- v) Define defence economics.
- vi) Define Air-power.
- vii) Define Sea-power.
- viii) Write two responsibilities of Territorial Army.
- ix) Define Grand Strategy.
- x) State the meaning of Military industrial complex.
- xi) Define Terrorism.
- xii) Write any two functions of civil defence.
- xiii) Write any two functions of Territorial army.

P.T.O.

Q2) Answer in 50 words each (any two) :

[2 × 5 = 10]

- i) Explain functions of national Security Council.
- ii) Discuss role of B.S.F. in national security.
- iii) Explain limitations of Artillery.
- iv) Discuss devices of collecting intelligence.

Q3) Answer in 150 words each (any two) :

[2 × 10 = 20]

- i) Write in brief role of Navy in national defence.
- ii) Explain functions of armed forces medical corps.
- iii) Discuss powers of president in relation to the armed forces.
- iv) Explain role of civil defence in national security.

Q4) Answer in 300 words each (any two) :

[2 × 15 = 30]

- i) Write a note on modernization programme of India Army after 1962war.
- ii) Discuss characteristics and limitations of Air-power.
- iii) Explain role of supply corps during war.
- iv) Write a note on the role of economy in national security.

Total No. of Questions : 4]

P304

[5358]-1009

F.Y. B.Com.

डिफेन्स बजेटिंग, फायनान्स अँड मॅनेजमेन्ट
भारतातील संरक्षण संघटन आणि व्यवस्थापन
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 20 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दहा)

[10 × 2 = 20]

- i) पुरवठाव्यवस्था व्याख्या द्या.
- ii) सिग्नल क्राप्सचे कोणतेही दोन कार्ये नमुद करा.
- iii) मिलीटरी इन्टीलीजन्स व्याख्या द्या.
- iv) इन्टीग्रेटेड डिफेन्सचा अर्थ लिहा.
- v) संरक्षणाचे अर्थशास्त्र व्याख्या द्या.
- vi) “हवाई सामर्थ्य” व्याख्या द्या.
- vii) सागरी सामर्थ्याची व्याख्या लिहा.
- viii) प्रादेशिक सेनेच्या कोणत्याही दोन जबाबदाऱ्या नमुद करा.
- ix) ग्रॅन्ड स्ट्रॅटेजी व्याख्या द्या.
- x) मिलीटरी इन्डस्ट्रीयल कॉम्पलेक्स अर्थ नमुद करा.
- xi) दहशतवाद व्याख्या द्या.
- xii) नागरीसंरक्षणाची कोणतेही दोन कार्ये लिहा.
- xiii) प्रादेशिक सेना व्याख्या द्या.

प्रश्न 2) 50 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [2 × 5 = 10]

- i) राष्ट्रीय सुरक्षा मंडळाची कार्ये स्पष्ट करा.
- ii) राष्ट्रीय सुरक्षे संबंधी सीमासुरक्षा दलाच्या भूमिकेविषयी चर्चा करा.
- iii) तोफखानाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- iv) शत्रुविषयी माहिती संकलीत करण्याच्या विविध तंत्राविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 3) 150 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [2 × 10 = 20]

- i) राष्ट्रीय सुरक्षेतील नौदलाच्या भूमिकेविषयी थोडक्यात लिहा.
- ii) सशस्त्र सेनादलातील वैद्यकीय विभागाची कार्ये स्पष्ट करा.
- iii) सशस्त्र सेनादलाच्या संदर्भातील राष्ट्रपतीच्या आधिकाराविषयी चर्चा करा.
- iv) राष्ट्रीय सुरक्षेतील नागरीसंरक्षणदलाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 300 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) [2 × 15 = 30]

- i) 1962 नंतर च्या भारतीय सेनादलाचा आधुनिकीकरणाचा कार्यक्रम यावर टिपण लिहा.
- ii) हवाईदलाचे वैशिष्ट्ये आणि मर्यादा विषयी चर्चा करा.
- iii) युद्धकाळातील पुरवठाविभागाची भूमिका स्पष्ट करा.
- iv) राष्ट्रीय सुरक्षेतील अर्थव्यवस्थेची भूमिका यावर टिपण लिहा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P305

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1010
F.Y. B.Com.
CO-OPERATION
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the meaning concept and objectives of Co-Operation. **[16]**

Q2) Critically Examine Gorewalla Committee 1954. **[16]**

OR

Explain the contribution of Dr. Dhananjayrao Gadgil in Co-Operation.

Q3) a) Explain the objectives of Co-Operation Education and Training. **[8]**

b) Write short note on Agriculture and Non Agriculture Co-Operative Societies. **[8]**

OR

a) Explain the role of Government in Co-Operative movement.

b) Write a note on Federation of Co-Operatives in India.

Q4) Describe various types of Co-Operatives in India. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any Two)

[16]

- a) Problems in Co-Operative Movement.
- b) Weaker Section Co-Operative Societies.
- c) National Councilator Co-Operative Training
- d) Evaluation of Co-Operative Education and Training Programme.

Total No. of Questions : 5]

P305

[5358]-1010
F.Y. B.Com.
CO-OPERATION
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सहकाराचा अर्थ, संकल्पना आणि उद्दीष्टे स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) गोरवाला समिती 1954 चे टिकात्मक परिक्षण करा. [16]

किंवा

डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांचे सहकारातील योगदान सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) भारतातील शिक्षण व प्रशिक्षण कार्यक्रमाची उद्दीष्टे स्पष्ट करा. [8]

ब) कृषी आणि बिगर कृषी सहकारी संस्था यावर टिप लिहा. [8]

किंवा

अ) सहकारी चळवळीत राज्य शासनाची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतातील संघीय सहकारी संस्थांवर टिप लिहा.

प्रश्न 4) भारतातील विविध सहकारी संस्थांच्या प्रकारांची चर्चा करा. [16]

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) सहकारी चळवळीतील समस्या
- ब) दुर्बल घटकांच्या सहकारी संस्था
- क) राष्ट्रीय सहकारी प्रशिक्षण परिषद
- ड) भारतातील शिक्षण व प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे मुल्यमापन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P306

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1011

F.Y. B.Com.

ECONOMICS

Managerial Economics

(2013 Pattern) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define managerial economics. Explain the nature and scope of managerial economics. **[16]**

Q2) Explain the law of demand. Explain the factors determining demand. **[16]**

OR

What is the importance of elasticity of demand in Business decisions making.

Q3) a) Explain objectives of the firm. **[8]**

b) Explain the law of returns to scale. **[8]**

OR

a) State the significance of capital budgeting.

b) What are the methods of business forecasting?

Q4) What is cost benefit analysis? Explain the steps involved in cost, benefit analysis. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (any two)

[16]

- a) Multinational Corporations
- b) Income elasticity of demand
- c) Capital budgeting
- d) Mergers

Total No. of Questions : 5]

P306

[5358]-1011

F.Y. B.Com.

अर्थशास्त्र

व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या काढा.

प्रश्न 1) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राची व्याख्या लिहा. व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती विशद करा. [16]

प्रश्न 2) मागणीचा नियम स्पष्ट करा. मागणीचे निर्धारक घटक स्पष्ट करा. [16]

किंवा

व्यावसायिक निर्णयात मागणीच्या लवचिकतेचे महत्व काय आहे?

प्रश्न 3) अ) व्यवसायसंस्थेची उद्दिष्टे लिहा. [8]

ब) प्रमाण फळाचा सिद्धांत स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) भांडवलाच्या अंदाजाची उपयुक्तता स्पष्ट करा.

ब) व्यवसाय पूर्वअंदाजाच्या पध्दती कोणत्या?

प्रश्न 4) खर्च-लाभ विश्लेषण म्हणजे काय? खर्च लाभ विश्लेषणाच्या पायऱ्या कोणत्या? [16]

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) बहुराष्ट्रीय महामंडळे
- ब) मागणीची उत्पन्न लवचिकता
- क) भांडवलाची अंदाज पध्दत
- ड) विलीनीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P307

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1012
F.Y. B.Com.
ESSENTIAL OF E-COMMERCE
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Give illustrations wherever necessary.*

Q1) Define Electronic Commerce. Explain the concepts, features & functions of E-commerce. **[16]**

Q2) What is Electronic Payment System? Explain its advantages & disadvantages. **[16]**

OR

Define E-Ticketing. Explain on-line Booking procedure of Railways.

Q3) a) Define E-Marketing. What are the marketing issues in e-marketing. **[8]**

b) Explain the following terms **[8]**

- i) E-News paper
- ii) Digital signature

OR

a) Explain the advantages of Mobile Banking.

b) Define Social & Ethical Issues in E-Commerce.

Q4) Define Internet. Explain its importance in E-Commerce. Explain common way to connect internet. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (any two)

[16]

- a) EDI Components
- b) Just-in-Time-delivary
- c) E-Finance
- d) Digital Economy

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P308

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1013

F.Y. B.Com.

INSURANCE & TRANSPORT

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Insurance? Explain its need in detail. **[16]**

Q2) Explain the principles of General Insurance. **[16]**

OR

Explain the role of Transport in Indian Economy.

Q3) a) Explain the role of logistics in Global Age. **[8]**

b) Explain the advantages of Water Transport. **[8]**

OR

a) Explain the types of Life Insurance Policies.

b) Explain the procedure for obtaining compensation settlement.

Q4) State the concept of Water Transport and explain the advantages & limitations of Water Transport. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any Two) :

[16]

- a) Types of business Risk.
- b) Essentials of Insurance Contract.
- c) Scope of Travel & Tourism in India.
- d) Important Ports in India.

Total No. of Questions : 5]

P308

[5358]-1013

F.Y. B.Com.

विमा व वाहतूक
(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) विमा म्हणजे काय? विम्याची गरज सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) साधारण विम्याची तत्वे विशद करा. [16]

किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेत वाहतूकीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) जागतिकीकरणात लॉजिस्टिकची भूमिका स्पष्ट करा. [8]

ब) जलवाहतूकीचे विविध फायदे स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) आयुर्विम्याच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

ब) नुकसानभरपाई मिळविण्याच्या पध्दतीचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) जलवाहतूक ही संकल्पना सांगून जलवाहतूकीचे फायदे आणि तोटे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) व्यावसायिक जोखिमचे प्रकार
- ब) विमा कराराची आवश्यकता
- क) भारतातील प्रवास व पर्यटनाची व्याप्ती
- ड) भारतातील महत्वाची बंदरे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P309

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1014

F.Y. B.Com.

MARKETING AND SALESMANSHIP

Fundamentals of Marketing

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Marketing Management? Explain its Scope. **[16]**

Q2) Explain the impact of marketing environment on marketing decision. **[16]**

OR

Describe the factors affecting pricing decisions.

Q3) a) What are the types of marketing channels? **[8]**

b) What is mean by advertisement and sales promotion? **[8]**

OR

a) Explain the factors consider for product management.

b) Explain the marketing mix for services.

Q4) What are the problems and challenges of rural market? **[16]**

P.T.O.

Q5) Write notes (Any Two) :

[16]

- a) Product Life Cycle
- b) Buyer Behaviour
- c) Advertising Media
- d) Services Quality

Total No. of Questions : 5]

P309

[5358]-1014

F.Y. B.Com.

MARKETING AND SALESMANSHIP

Fundamentals of Marketing

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) विपणन व्यवस्थापन म्हणजे काय? त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा? [16]

प्रश्न 2) विपणन पर्यावरणाचा विपणन निर्णयावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. [16]

किंवा

किंमत निर्णयावर परिणाम करणारे घटक विषद करा.

प्रश्न 3) अ) वितरणातील विविध साखळ्या कोणत्या? [8]

ब) जाहिरात व विक्रीय वृद्धी म्हणजे काय? [8]

किंवा

अ) वस्तू व्यवस्थापनेचे घटक स्पष्ट करा.

ब) सेवे मधील विपणन मिश्र स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) ग्रामीण बाजारपेठेचे प्रश्न आणि आव्हाने लिहा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) :

[16]

- अ) वस्तू जीवन चक्र
- ब) ग्राहक वर्तन
- क) जाहिशातीची माध्यमे
- ड) सेवा गुणवत्ता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P310

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1015

F.Y. B.Com.

CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term 'Consumer'. Explain the scope and importance of Consumer Movement. **[16]**

Q2) Explain the provisions in right to Information Act, 2005 under the sections 4 to 6. **[16]**

OR

State the scope and features of Consumer Protection Act 1986.

Q3) a) Write a note on "Ethics of Production". **[8]**

b) Explain the nature of Business Ethics. **[8]**

OR

a) Write a note on Ethics in intellectual property, knowledge and skills.

b) Write a note on :- United Nations and Consumer Protection.

Q4) Explain in detail the business ethics and environmental issues in India and at International levels. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any Two) :

[16]

- a) Social Responsibility of Business
- b) Green Initiative
- c) Challenges before Voluntary Consumer Organisation (VCO's)
- d) Objectives of Consumer Education.

Total No. of Questions : 5]

P310

[5358]-1015

F.Y. B.Com.

ग्राहक संरक्षण आणि व्यावसायिक नीतिमुल्ये

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) ग्राहक या संकल्पनेची व्याख्या देऊन, ग्राहक चळवळीची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) माहिती अधिकायदा, 2005 मधील कलम 4 ते 6 अंतर्गत असणाऱ्या तरतुदी स्पष्ट करा. [16]

किंवा

ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 ची व्याप्ती व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) टिप लिहा उत्पादनाची नीतिमुल्ये [8]

ब) व्यावसायिक नीतिमुल्याचे स्वरूप स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) बौद्धिक संपदा, ज्ञान व कौशल्यविषयक नीतिमुल्ये यावर टिप लिहा.

ब) टिप द्या:- संयुक्त राष्ट्रसंघ आणि ग्राहक संरक्षण

प्रश्न 4) भारत आणि आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील नीतिमुल्ये आणि पर्यावरणीय मुल्ये सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा द्या. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) व्यवसायाची सामाजिक जबाबदारी
- ब) हरीत पुढाकार
- क) स्वयंसेवी ग्राहक संस्थासमोरील आव्हाने
- ड) ग्राहक शिक्षणाची उद्दिष्टे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P311

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1016

F.Y. B.Com.

**BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Poverty? Describe in detail the causes and remedies of poverty. **[16]**

Q2) What is Entrepreneur? Describe in detail the distinction between entrepreneur and manager. **[16]**

OR

What do you mean by Preventing the Pollution? Explain in detail the remedies of Preventing the Pollution.

Q3) a) Explain the role of Entrepreneurship. **[8]**

b) Write a note on Entrepreneurial Behaviour. **[8]**

OR

a) Write a detail note on Entrepreneurship Development Institute of India.(EDII)

b) Write a detail note on Maharashtra Centre for Entrepreneurship Development (MCED)

P.T.O.

Q4) Describe in detail Entrepreneurial career of Dr. Cyrus Poonawala. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Narayan R. Murthy
- b) District Industries Centre (DIC)
- c) Economic Development and Industrialization
- d) Comparison between entrepreneurial and non-entrepreneurial

Total No. of Questions : 5]

P311

[5358]-1016

F.Y. B.Com.

BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्याची कारणे आणि उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

प्रश्न 2) उद्योजक म्हणजे काय? उद्योजक आणि व्यवस्थापक यांच्यातील फरक सविस्तरपणे वर्णन करा.[16]

किंवा

प्रदूषण नियंत्रण यापासून आपणास काय अर्थबोध होतो? प्रदूषण नियंत्रणाच्या उपाययोजना सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) उद्योजकतेची भूमिका स्पष्ट करा. [8]

ब) उद्योजकीय वर्तणुक यावर टीप लिहा. [8]

किंवा

अ) भारतीय उद्योजक विकास संस्था यावर सविस्तर टीप लिहा.

ब) महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र (MCED) यावर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 4) डॉ. सायरस पूनावाला यांच्या उद्योजकीय कारकिर्दीचे सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) नारायण आर. मूर्ती
- ब) जिल्हा उद्योग केंद्र
- क) आर्थिक विकास आणि औद्योगिकरण
- ड) उद्योजकीय आणि बिगर उद्योजकीय व्यक्तिमत्त्व यामधील तुलना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P312

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1017

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Discuss the characteristics and advantages of Limited Liability Partnership (LLP). **[16]**

Q2) a) Explain various challenges of Globalization before the Indian Public Sector. **[8]**

b) Describe important characteristics of Co-operative sector. **[8]**

OR

a) What are Advantages and Problems of N.G.O.?

b) Explain the importance of Labour Laws in India.

Q3) How does SEBI regulates Stock Exchange? **[16]**

OR

Write an Essay on functions of Commodity Exchange.

P.T.O.

Q4) Write Meaning of following terms (any eight) :

[16]

- a) EXIM
- b) Hedging
- c) Fringe Benefit
- d) E-Commerce
- e) Brand Equity
- f) Consumerism
- g) Automation
- h) Capital Intensive
- i) Recession
- j) Niche-strategy

Q5) Write short notes (any two) :

[16]

- a) Online Trading
- b) Foreign direct Investment
- c) Importance of logistics
- d) Business Ethics

Total No. of Questions : 5]

P312

[5358]-1017

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मर्यादित देयता भागीदारीची वैशिष्ट्ये आणि फायदे चर्चा करा. [16]

प्रश्न 2) अ) भारतीय सार्वजनिक क्षेत्रापुढील जागतिकीकरणाची विविध आव्हाने स्पष्ट करा. [8]

ब) सहकार क्षेत्राची मुख्य वैशिष्ट्ये वर्णन करा. [8]

किंवा

अ) एन.जी.ओ.चे फायदे आणि प्रश्न सांगा.

ब) भारतातील श्रमिक कायद्याचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सेबी प्रतिभूती बाजार कसे नियंत्रित करते ते सांगा. [16]

किंवा

‘वस्तु विनिमयाची कार्ये’ यावर निबंध लिहा.

प्रश्न 4) खालील संज्ञांचा अर्थ लिहा. (कोणतेही आठ)

[16]

- अ) एक्झिम
- ब) हेजिंग
- क) फ्रिन्ज बेनिफिट
- ड) इ-कॉमर्स
- इ) ब्रॅन्ड इक्विटी
- फ) कन्ड्युमरीझम
- य) ऑटोमेशन
- र) भांडवल प्रधान
- ल) रिसेशन
- व) निश-स्ट्रेटेजी

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) ऑनलाइन ट्रेडिंग
- ब) सरल परकीय गुंतवणुक
- क) लॉजिस्टीक चे महत्व
- ड) व्यवसायिक नितिमत्ता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P313

[Total No. of Pages : 3

[5358]-1018

F.Y.B. Com.

ADDITIONAL ENGLISH

(2013 Pattern)

Textbook : GEMS OF ENGLISH PROSE AND POETRY

Edited by : Ashok Chaskar

Vijay Madge'

Anand Kulkarni

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 100 words each: [12]

- A) a) Why does Shiva say that the 'grow more wheat' package is not suitable for Indian farmers? What solutions does she offer?
- b) How does Wouk differentiate between the advertising profession and other profession?
- B) a) Write a Critical appreciation of the poem, **Once Upon a Time**.
- b) What problems do rapidly growing cities face according to Legum? What steps need to be taken to solve them?

Q2) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 100 words each: [12]

- A) a) What is the central idea of the poem, '**The Road Not Taken**'?
- b) Comment on the significance of the title, **My Financial Career**.
- B) a) How is truth related to good manners according to J. C. Hill?
- b) Comment on the central theme of the poem, **Where the Mind is without Fear**.

P.T.O.

Q3) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 100 words each: [12]

- A) a) What are the two instances of good Indian films that Ray cites? Why does he think them praiseworthy?
- b) Comment on the relation between the title **When We Too Parted** and the central theme of the poem.
- B) a) What is the dream of Martin Luther King?
- b) Analyse Walt Whitman's use of language in the poem, **Gods**.

Q4) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 100 words each: [12]

- A) a) What solutions does Aruna Roy offer to ensure that the disadvantaged sections of the society get a better deal?
- b) How does the poet present the beauty of flowers in the poem, **The Lotus**?
- B) a) What is the doctrine preached in the Gita? Why does Vivekananda call it wonderful?
- b) How does the poet succeed in making the sad tale of the father effective in **Father Returning Home**?

Q5) (A) Attempt any One from the following 100 words: [6]

- a) Describe in brief the situation of Mangal Singh.
- b) Comment on the central idea of **All the World's Stage**.

B) Attempt any Three of the following: [6]

- a) Give synonyms of the following words or expressions:
- i) happy
- ii) high
- b) Give antonyms of the following words
- i) rich
- ii) empty

- c) Form a word each by using the following prefix and suffix:
- i) anti _____
 - ii) _____ ment
- d) Choose the correct alternative and rewrite:
- i) His handwriting is _____ (legible/eligible).
 - ii) Rakesh has committed a _____ (large/big) mistake.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P314

[Total No. of Pages : 3

[5358]-1019

F.Y. B.Com.

MARATHI

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी (रेग्युलर)

(2013 पॅटर्न)

अभ्यासपुस्तके 1) यशोगाथा

2) व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

सूचना :-

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर 500 शब्दांत निबंध लिहा.

[10]

i) नाती हरवत चाललेला समाज (ललित)

ii) मी उद्योजक होणार

iii) माझी देशभक्ती

iv) विनोदाचे जीवनातील स्थान

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 20 शब्दांत लिहा.

[10]

i) डॉ. श्रीराम लागू यांनी कोणत्या नाट्यसंस्था सुरू केल्या ?

ii) लता मंगेशकर यांना भारतरत्न पुरस्कार कशासाठी मिळाला ?

iii) डॉ. राम ताकवले यांच्या अभ्यासाचा विषय कोणता होता ?

iv) डॉ. रघुनाथ माशेलकर विद्यार्थ्यांना कोणता संदेश देतात ?

v) वैद्यकीय शिक्षण कसे असायला हवे असे डॉ. ह. वि. सरदेसाई यांना वाटते ?

vi) अध्यात्म आणि विज्ञान याचा अनोखा संगम कोणी घातला ?

vii) डॉ.बालाजी तांबे यांनी कार्ल्याजवळ उभारलेल्या गावाचे नाव लिहा.

P.T.O.

- viii) सिंधुताई सपकाळ यांच्या स्वभावाचे दोन विशेष लिहा.
- ix) चोरडिया फूड प्रॉडक्ट्स लि. कंपनी कोणी सुरू केली?
- x) डॉ. फ्रान्सिस दिब्रिटो यांच्या मनात धर्मगुरू होण्याची इच्छा कोणामुळे निर्माण झाली?
- xi) डी. एस. कुलकर्णी यांच्या बांधकाम व्यवसायाची जाहिरात कोणती आहे?
- xii) सचिन तेंडुलकर यांचे क्रिकेटमधील गुरू कोण आहेत?

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- i) वसंत सहकारी बँक मर्यादित पंढरपूर या बँकेत व्यवस्थापक पदासाठी अर्ज करा.
- ii) महाराष्ट्र बँकेत विहीर बांधणीसाठी 5,00,000/- (पाच लाख) कर्जरूपाने मागणीसाठी श्री. पांडुरंग शिंदे यांनी अर्ज केला आहे. टिप्पणी लिहा.
- iii) वाणिज्य सप्ताहाचे आयोजन करण्यासंदर्भात विद्यार्थी सभेची बैठक झाली. इतिवृत्त लिहा.
- iv) थकीत वीजबील भरण्याकरिता विद्युत नियामक मंडळाने आकर्षक घोषणा केली आहे. घोषणापत्रक तयार करा.
- v) महाविद्यालयाच्या ग्रंथालय विभागासाठी विविध प्रकारच्या पुस्तकांची खरेदी करावयाची आहे. जाहीर निविदा लेखन करा.
- vi) तुमच्या महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने रक्तदान शिबिराचे आयोजन करावयाचे आहे. त्यासाठी माहितीपत्रक तयार करा.

प्रश्न 4) अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा: [5]

- i) 'मन में है विश्वास' या पुस्तकाची वर्तमानपत्रासाठी जाहिरात तयार करा.
- ii) स्टेट बँकेच्या वतीने ग्राहकांना मुदत ठेवीवर आकर्षक व्याजदर देण्यात येणार आहे. त्याचे जाहीर निवेदन तयार करा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही पाच पारिभाषिक संज्ञा लिहा : [5]

- i) Proposal
- ii) Visa
- iii) Backlog
- iv) Receipt
- v) Sale
- vi) Audit
- vii) Capital

प्रश्न 5) खालील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

[10]

Today science has opened so many travel routes on land, water and sky and put so many vehicles on them, that geographical barriers as almost ceased to exist. So many men and what is more, so many nations are getting together that the problem of human unity is now more important than ever before. What will unite those whom science is bringing together?

किंवा

खालील उताऱ्याचे एक तृतीयांश सारांशलेखन करून त्यास समर्पक शीर्षक द्या.

ललित लेखकाने हरतऱ्यांची माणसे व स्थळे पाहिली पाहिजेत. सज्जनांप्रमाणेच दुर्जनांचेही वेगवेगळे नमुने त्याने अवलोकन करून ठेवले पाहिजेत. राजाच्या राजप्रसादाप्रमाणेच जंगलातील खोपटीही त्याच्या पाहण्यात आली पाहिजेत. मनुष्य स्वभावाच्या हजार तऱ्यांची त्याच्याजवळ नोंद पाहिजे आणि उदान्त प्रसंगाप्रमाणेच गलिच्छ प्रसंगांचे हजार प्रकार त्याच्या अवलोकनात यावयास पाहिजेत. लेखकाचे अवलोकनाचे केंद्र संकुचित असले की त्याच्या वृत्तीत विविधता दिसत नाही. कृती कंटाळवाणी वाटू लागते. हरिभाऊ आपटऱ्यांचा मोठेपणा सरळ अंतःकरणाला भिडणाऱ्या त्यांच्या भाषेत व त्यांच्या मार्मिक सुधारकी विचारसरणीत तर आहेच, पण त्यांनी निर्माण केलेल्या व्यक्तिंच्या व प्रसंगांच्या वैचित्र्यात तो अधिक आहे. मोठ्या लेखकाच्या कल्पनेची झेपच वाघासारखी पल्लेदार असते. याचे कारण त्यांचे अवलोकन क्षेत्र दांडगे असते. (शब्द संख्या - 98)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P315

[Total No. of Pages : 3

[5358]-1020

F.Y. B.Com.

हिंदी

वैकल्पिक हिंदी (Additional)

(2013 Pattern)

पाठ्यपुस्तके :- 1. गद्य परिमल

संपादक:- डॉ. सुभाष तलेकर
डॉ. सुरेश साळुंके

2. पद्य परिमल

संपादक:- डॉ. सुभाष तलेकर
डॉ. अनिता नेरे

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 60

- सूचनाएँ:- 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) दाहिनी ओर के अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं ।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए । [15]

- व्यवसाय का चुनाव करने के लिए व्यक्ति को किन-किन बातों का ध्यान रखना चाहिए ।
- देवगढ़ के रियासत दीवान सरदार सुजानसिंह का चरित्र-चित्रण कीजिए ।
- लाहौर से निकले यात्रियों के दल का स्वागत सराई स्टेशन पर कैसे हुआ ?
- लेखक श्रीलाल शुक्ल ने पहली चूँक कौन-सी की ?
- 'महाशूद्र' कहानी में चित्रित नंदू डोय का चरित्र-चित्रण कीजिए ।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए । [15]

- 'मुकरी' कविता में कवि ने अंग्रेज शासन पर किस प्रकार व्यंग्य किया है ।
- 'तीर्थयात्री' कविता का सारांश अपने शब्दों में लिखिए ।
- 'ज्यों लक्ष्य है मिलेगा' कविता के माध्यम से कवि क्या कहना चाहते हैं ?
- 'वृंदावन' कविता का आशय स्पष्ट कीजिए ।
- 'गुड़ाई करते समय' कविता का भावार्थ लिखिए ।

P.T.O.

- प्रश्न 3)अ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए । [5]
- i) 'हमें जल्दी नहीं है, तुम लोग और सोच लो । मैं फिर आऊँगा । अब तो गाँव से रिश्ता बन ही गया है तो अब तो आता ही रहूँगा ।'
- ii) 'कैसी बात कर रही है? उस बेचारी की तो दुनिया ही उजड़ गयी।'
- आ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए । [5]
- i) 'काकी कहती थी, अमावस की रात में
आकाश झड़ता है चूपचाप अपने फूल
और पौधे उन्हे अपने में टाक लेते हैं
नहीं यह सच नहीं ।'
- ii) गूँज रहा दुःखियों का क्रंदन
जीवन चिथड़े तार-तार है
द्वेष और मालिण्य मिटाते जाओ ।
गौतम एक बार फिर आओ ।'
- इ) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के एक-एक वाक्य में उत्तर लिखिए । [5]
- i) उद्योगरहित और कार्यहीन मनुष्यों का मन किसका निवासस्थान होता है?
- ii) 'हार की जीत' कहानी के लेखक का नाम लिखिए ।
- iii) वैश्विक गाँव का व्यापारी पहली बार आकर क्या खरीदना चाहता था?
- iv) लेखक के अनुसार औद्योगिक क्षेत्र के भीष्माचार्य कौन थे?
- v) 'तीर्थयात्री' कविता के कवि का नाम लिखिए ।
- vi) 'प्रार्थना मत कर' कविता किसने लिखी?
- vii) कवि 'एक बार फिर आओ' ऐसा किसे कहते हैं?
- viii) एकांत श्रीवास्तव की पठित कविता का नाम लिखिए ।

प्रश्न 4)अ) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच शब्दों के हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए । [5]

- i) Advance
- ii) Balance
- iii) Budget
- iv) Charge
- v) Debt
- vi) Credit
- vii) Dividend
- viii) Grant

आ) निम्नलिखित में से किसी एक विज्ञापन का आकर्षक नमूना तैयार कीजिए । [5]

- i) बरतन धोने के साबुन का आकर्षक विज्ञापन ।
- ii) 'केशवर्धक तेल' का आकर्षक विज्ञापन ।

इ) निम्नलिखित परिच्छेद का एक तिहाई में (सारलेखन) संक्षेपण कीजिए । [5]

शब्दों का यह संसार बड़ा विचित्र है । शब्दों की ताकत की ओर हमारा ध्यान कभी नहीं जाता । शब्द ही मनुष्य को ज्ञान से जोड़ते हैं । शब्द ही मनुष्य को मनुष्य से जोड़ते हैं और शब्द ही मनुष्य को मनुष्य से तोड़ते हैं । विज्ञान की दृष्टि से तो अक्षर ध्वनि के चिह्न हैं, निर्जीव हैं । मनुष्य ही उन्हें अर्थ देता है; जीवंत बनाता है । जब शब्द जीवंत हो जाते हैं तो फिर उनमें मनुष्य के विविध स्वभाव; गुण आने लगते हैं । मनुष्य स्वभाव के जितने विभिन्न नमूने हैं, उतने ही शब्दों के स्वभाव के नमूने हैं । जैसे कुछ लोग औरों को हँसाने का काम करते हैं वैसे ही कुछ शब्द भी लोगों को हँसाते हैं । जैसे कुछ मनुष्य औरों को हमेशा तकलीफ देते हैं, वैसे ही कुछ शब्दों के उच्चारण मात्र से सामनेवाला व्यक्ति व्यथित हो जाता है । एक ओर कुछ शब्द धोखा देनेवाले होते हैं; कुछ निरर्थक होते हैं, तो दूसरी ओर कुछ शब्द बहुत सज्जन, सात्विक, सभ्य और सुसंस्कृत होते हैं ।

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P316

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1021
F.Y.B.Com.
GUJARATI (Regular)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

પ્રશ્ન:- ૧ નીચેના માંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો.

(૧૬)

- ૧ તમને ગમતો ખેલાડી
- ૨ આજ ની પરીક્ષા પદ્ધતિ
- ૩ બદલાતા ગામડાં
- ૪ વધતી જતી બેરોજગારી

પ્રશ્ન:- ૨ કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો.

(૧૬)

- ૧ ટ્રેકીવાર્તા ના સ્વરૂપોની વિગતવાર માહિતી આપો.
- ૨ કેશવરામ નું પાત્રાલેખન કરો.

પ્રશ્ન:- ૩ કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો.

(૧૬)

- ૧ કવિ સુન્દરમ નું જીવન અને કવન આલેખો.
- ૨ સુન્દરમ ની કવિતાઓ માં જોવા મળતો પ્રકૃતિ પ્રેમ.

P.T.O.

પ્રશ્ન ૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) (૦૮)

૧ કમાલ અને ધમાલ ની ચતુરાઈ

૨ અંતરાય વાર્તા ની સમીક્ષા કરો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો.(કોઈ પણ એક) (૦૮)

૧ સાનિધ્ય તારે કાવ્ય નો ધ્વનિ સપષ્ટ કરો.

૨ વિરાટ ની પગલી કાવ્ય માં કોના વિરાટ દર્શન થયેલા છે? સમજાવો

પ્રશ્ન ૫ (અ) પૂર્વાપર સંબંધ લખો. (એક ગદ્ય એક પદ્ય) (૦૮)

૧ જે માણસ મને મુસાફરી નું ભાડું પણ નથી આપતો એની પાસે શું માંગવાનું?

૨ છેલ્લો દિવસ સાચવવા જેવો છે.

૩ ક્રેયમ અરે પાછું બધું છોડતી?

૪ સુહાગ તારો મૃદુ સૌમ્ય નીતરે.

પ્રશ્ન ૫ (બ) પત્રલેખન (૮)

આપણા જીવન માં વૃક્ષો નું મહત્વની સમજ આપતો એક પત્ર તમારા મિત્ર ને લખો.

અથવા

અહેવાલ લેખન

'રક્તદાન શિબિર' વિશે આશરે એકસો શબ્દોમાં અહેવાલ લખો

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P317

[Total No. of Pages : 3

[5358]-1022
F.Y. B.Com.
SINDHI DEVNAGIRI
Regular
(2013 Pattern)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 80

Instructions to the candidates :
All questions are compulsory.

सुवाल I:- हेठियनि मां कंहिं बि डहनि सुवालनि जा जवाबु लिखो :

[20]

- सु. 1) Mid-day अखबार में छा छपयल हुयो?
- सु. 2) नंदडी आरती बस स्टैंड ते छा कंदी हुई?
- सु. 3) निशा जो बचपन कींअ गुज़िरियो?
- सु. 4) बोध प्रकाश ऐं राजा जे वज़ीर में कहिड़ी शर्त लगी हुई?
- सु. 5) प्रीतीअ जी माटेली माउ प्रीतीअ सा कहिडो व्यहवार कंदी हुई?
- सु. 6) प्रीती स्कूल में कींअ हूंदी हुई?
- सु. 7) मिरचूमल शेवकराम जो केरू हो?

P.T.O.

- सु. 8) ईश्वरी जोतवाणीअ जी स्किशा लाल देवल वारी घिटीअ में छो बीहजी वेई?
- सु. 9) गोवर्धन शर्मा जे निरड ते छा जो निशान हो?
- सु. 10) नरेश पारीअ रडे संत्याणी छो चयो आहे?
- सु. 11) मारुई केरू हुई?
- सु. 12) “कुदरत जो नेम” पाठ में लेखीका जो कहिडो नेम हो?

सुवाल II :- हेठियनि मां किनि बि बिनि सुवालनि जा जवाबु लिखो :

[20]

- सु. 1) शाह साहब “बंदगी” में कहिडा विचार पेश क्या आहिनि?
- सु. 2) “हुजे इन्साफ” कविता में शाइर ‘डॉ-दयाल “आशा” समाज में थीदंड बेइन्साफीअ जो कहिडो चित्र चिटयो आहे?
- सु. 3) “मखि ऐं मधूमखी” कविता में शाइरा सुंदरी उत्तमचंदाणी खाजी मखि ऐं माखीअ वारी मख में कहिडो फर्क समझायो आहे?
- सु. 4) “उथ जाग, जोगी” ! में दादा वासवाणी प्रभूअ खे पाइण लाइ कहिडी प्रेरणा डिनी आहे?

सुवाल III:- हेठियनि मां कंहि बि बिनि सुवालनि जा जवाबु लिखो :

[24]

सु. 1) मारूईअ जी किरदार निगारी करियो ?

सु. 2) शेवकराम माणहूनि जे दिल जी गाल बुधन जे लाए कहिड़ो कार्य कयो ?

सु. 3) निशा जे बारे में तव्हांखे कहिडी जाण आहे ?

सु. 4) प्रीती ऐं दिमीअ जी दिलगीअ जे बारे में थोरे में बुधायो ?

सुवाल IV:- कंहिं बि हिकु विषय ते मज्मून लिखो:

[16]

सु. 1) अगर मां प्रधानमंत्री हुजा हा त

सु. 2) नोटबंधी-हिकु विचार

सु. 3) सुण किताब - सचा दोस्त ।

सु. 4) मोबाइल - हिक अनोखो अविश्कार

[5358]-1023
F.Y. B. Com.
URDU GENERAL PAPER
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.
- 2) Figures to the left indicate full marks.

A. Bang-e-Dara Part - I B. Mazammen-e-Mujtaba Hussain

- نوٹ: خوشخطی کا خیال رکھیں۔
- تمام سوالات لازمی ہیں۔
- سوال نمبر ۱: علامہ اقبال کی نظموں میں جذبہ حب الوطنی پر تفصیلی نوٹ لکھئے۔
- (15)
- یا
- بانگ درا کی خصوصیات مفصل بیان کیجئے۔
- سوال نمبر ۲: اردو ادب میں مزاح کی کیا اہمیت ہے بیان کیجئے۔
- (14)
- یا
- اردو ادب میں طنز و مزاح کے آغاز و ارتقاء پر روشنی ڈالئے۔
- سوال نمبر ۳: مجتبیٰ حسین موجودہ دور کے اعلیٰ مزاح نگار ہے۔ معہ مثال واضح کیجئے۔
- (15)
- یا
- مجتبیٰ حسین کی حیات اور ادبی کارناموں کا احاطہ کیجئے۔
- سوال نمبر ۴ (الف): کسی ایک مضمون کا تنقیدی جائزہ لیجئے۔
- (10)
- ۱۔ یونیسکو کی چھتری ۲۔ صاحب ہاتھروم میں ہے ۳۔ ڈاڑھ کا درد
- سوال نمبر ۴ (ب): بینک کے نیچر کو ایک خط لکھئے اور اس کا لرشپ ابھی تک بینک میں ڈپاسٹ نہ ہونے پر استفسار کیجئے۔
- (10)

(16)

کوثر و تسنیم کی موجوں کو شرماتی ہوئی
راز وہ کیا ہے جو تیرے سینے میں مستور ہے
آتے ہیں کام جو دو سروں کے
ساتھی تو ہے وطن میں، میں قید میں پڑا ہوں
اس چمن میں کوئی لطف نغمہ پیرائی نہیں
امید ان کی میرا ٹوٹا ہوا دیا ہو
صبح فرس سبز سے کوئل جگاتی ہے مجھے
جس سے تجھ کو اٹھا کر جاز میں لایا
اترا تیرے کنارے جب کارواں ہمارا
تو خدا جو، خدا نما ہوں میں

سوال نمبر ۵: کوئی آٹھ اشعار کی تشریح بحوالہ متن کیجئے۔

- ۱۔ آتی ہے ندی فراز کوہ سے گاتی ہوئی
- ۲۔ سوز بانوں پر بھی خاموشی تجھے منظور ہے
- ۳۔ ہیں لوگ وہی جہاں میں اچھے
- ۴۔ کیا بد نصیب ہوں میں گھر کو ترس رہا ہوں
- ۵۔ جس کے پھولوں میں اخوت کی ہوا آتی نہیں
- ۶۔ راتوں کو چلنے والے رہ جائیں تھک کے جس دم
- ۷۔ شام کو آواز چشموں کی سلاتی ہے مجھے
- ۸۔ چمک اٹھا جو ستارہ تیرے مقدر کا
- ۹۔ اے آب رو دگنگا وہ دن ہیں یاد تجھ کو
- ۱۰۔ علم تجھ سے تو معرفت مجھ سے

[5358]-1024
F.Y. B.Com.
PERSIAN (General Paper)
Adbeyat - e Farsi
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 3) Figures to the right side indicate full marks.

Q. NO. 1 Explain the following with examples.

(Any FIVE)

10

2 - حسن تعلیل	1 - رد العجز علی الصدر
4 - سوال و جواب	3 - مرآة النظر
6 - لف و نشر	5 - تلمیح
	7 - تجنیس ناقص

Q. NO. 2 Define any TWO of the following.

10

(2) غزل	(1) شنوی
(4) رباعی	(3) نظم

Q. NO. 3 (A) Reproduce in your own words any ONE story of the following.

10

(1) حکایت نسیب آبلش	(2) حکایت لصله (حی)
(3) حکایت تربیت و طبائع	

(B) Write on any TWO of the following.

12

- (1) Explain 'Poetic art' of Bahar.
- (2) Explain life sketch of Saadi Shirazi.
- (3) Narrate views of Umar Khaiyyam.
- (4) Narrate literary works of Eeraj Mirza.

Q.No.4 Explain any TEN couplets of the in English, Urdu, Marathi or Persian. 20

- (1) پناہِ بلندی و پستی توئی
- (2) ہمہ نیستند آنچه هستی توئی
- (3) اگر آں ماه مہربان گردد
نغم دل نغمسار جاں گردد
- (4) بیدار شود لاکہ چہاں جائے خواب نیست
ایمن دریں خرابہ نشستن صواب نیست
- (5) چوں دلم با نغم تو گوید راز
در میان خانہ ترجمان گردد
- (6) دل می رود ز دستم صاحب دلاں خدرا
درداکہ راز پنهان خواهد شد آشکارا
- (7) دختران را ہمہ جنگ است جدل با مادر
پسران را ہمہ بدخواہ پدر می بینم
- (8) بیا کہ قصر امل سخت سست بنیاد است
بیار پادہ کہ بنیاد عمر برباد است
- (9) زاہد ظاہر پرست از حال ما آنگاہ نیست
در حق ما ہر چہ گوید جای مہیج آکراہ نیست
- (10) بندہ پسر خراباتم کہ لطف دائم است
ورنہ لطف شیخ و زاہد گاہ ہست و گاہ نیست
- (11) اسپ تازی شدہ بمروج بزیر پالان
طوق ز زری ہمہ در گردن خرمی بینم
- (12) بہ سن وصال تو باور نمی کند غالب
بیا کہ قاعدہ آسمان بگردانیم
- (13) آئینہ سکندر جام جم است بنگر
تا بر تو محرفہ دارد احوال ملک دارا -

Q. NO.5 (A) Translate any TWO passages of the following in English, Urdu, Marathi or Persian.

10

(1) آورده اند کہ نوشیروان عادل را در شکار گلے صیدے کباب می کردند و نمک نبود - غلامے فرستاد و انیدند تا نمک آرد - نوشیروان گفت - قیمت بسان تا بدو رسے نگردد و ده خراب نشود - گفتند ازین قدر چه خلل زاید - گفت ، بنیاد ظلم اندر جہاں اول اندک بوده است و ہر کسی کہ آمدہ بر آن مزید کرد تا بدین غایت رسید -

(2) پادشاہے پسرے را با ادیبے داد و گفت تربیتش چنان کن کہ یکے از فرزندان خود را - سالے بروے سعی کرد و بجائے نہ رسید و پسران ادیب در فضل و بلاغت نینہی شدند ملک دانشمند اورا مواخذت کرد و معاتبت فرمود کہ وعدہ خلاف کردی و وفا بجایاوردی - گفت ہرآنے خداوند روئے زمین پوشیدہ نماںد کہ تربیت یکساں است لیکن طبائع مختلف ست -

(3) شاہ فرمود تا بانگ برزند کہ کسی را حق نیست کہ از لبیک آبلش آب خریداری کند - ہینکہ شب فرار رسید سوار شد و چون باد بسوی خانہ لبیک راند و بدر فرود آمد و حلقہ برزد و گفت - از سیاہپایان ایران دور مانده ام و اکنون بدین خانہ رو آورده اند اگر اجازہ بدہی تا در این خانہ شب را بسر آورم بہ جوانمردیت گواہی می دہم - لبیک از گفتار خوب صدائے او شنید گشت و گفت ای سوار فرود آی کہ اگر با تودہ تن دیگر ہم بودند ہمہ بر سر آ جای می گرفتند -

(4) ز لیناپس از برگ بحر ہر حضرت و دولت از کنارش رفت و عم یوسف ہمیناں انیس خاطر بود - بہ یاد او کجی برگزید - از فراقش نہ می خوار نہ می خفت - خاطر ات گذشتہ را در نظری آورد و اکنون از ہمہ چیز خود را دوری دید و ساہا ہر خون دل خوردن و روی بہ ناخن کشیدن کاری نہ داشت ، تا آنکہ جوانیش سر آمد و موی چون قیر شاہ بہ رنگ شیر در آمد ، از بس اشک خونیں یارید چشمش را سیاہی فرا گرفت

(B) Translate the following unseen English passage in Persian, Urdu or Marathi.

08
=

Janakinath Bose, who had migrated from Bengal to Orissa and had settled down at Oriya Bazar, Cuttack as a lawyer was a unique person who combined in himself many opposite traits. A lawyer by profession he has appointed by the British Raj as public prosecutor. Government pleader the little of Raj Bahadur. But he was also a nationalist at heart and humanitarian to the core with immense love of his country and her people.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P320

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1025
F.Y. B.Com.
FRENCH
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use of dictionary is not allowed.

Q.1. Complétez un dialogue

(10)

A. Demain, M. Dubosc va aller en voyage d'affaires à Nice. Il vérifie son planning avec sa secrétaire, Nathalie.

M. Dubosc: Excusez-moi Nathalie. Je voudrais _____ .

Nathalie : Oui, j'arrive.

M. Dubosc: Alors, demain, je _____ .

Nathalie: Oui, monsieur. Demain vous partez de l'aéroport Paris-Orly.

M. Dubosc: Par _____ ?

Nathalie: Par le vol Air France. Embarquement à 7h 40, puis décollage à 8h 05.

M. Dubosc: Et l'arrivée à _____ ?

Nathalie: Vous arrivez à Nice à 9 h 25.

M. Dubosc: Et le soir _____ ?

Nathalie: Le soir, vous prenez le vol de 18h 30 pour arriver à Paris à 19h 35.

M. Dubosc: Merci, c'est parfait.

OU

B. Vous allez chez un chocolatier et vous voulez acheter un assortiment de chocolat. Vous posez des questions au vendeur. Il montre les chocolats au lait classique, les chocolats épicés, les chocolats au fruits et les chocolats noirs, moins sucrés.

Vous : Bonjour monsieur, je voudrais un assortiment de chocolats.

Le vendeur : _____ .

Vous : Je ne suis pas sûr. Vous pouvez me conseiller ?

Le vendeur : _____ .

Vous : Et ceux-là, les chocolats noirs, sont à quoi ?

Le vendeur : _____ ?

Vous : Et ces chocolats-ci, ils sont à quoi ?

P.T.O.

Le vendeur : _____ .
Vous : Et ces chocolats ?
Le vendeur: _____ .
Vous: Alors, donnez-moi 4 chocolats noirs, 4 chocolats épicés, 4 chocolats au thé vert, et 4 chocolats aux fruits.

Q 3. Grammaire et vocabulaire

A. Mettez au pluriel : (2)

1. Je regarde la télévision.

B. Soulignez l'objet direct : (2)

1. Elle achète le modèle en vitrine.
2. Vous avez la carte, s'il vous plaît ?
3. Nous exportons nos produits dans le monde entier.
4. Vous allez annuler le rendez-vous.

C. Complétez avec des prépositions (2)

1. Je vais demander le prix _____ la vendeuse.
2. Vous venez _____ un bouquet de fleurs ou un petit cadeau.

E. Choisissez la bonne réponse : (2)

1. En France, on paie/ne paie pas le pain.
2. Le direction de la production est en charge de la fabrication/du commerce externe.

F. Dites vrai ou faux : (3)

1. Les tickets, les billets sont des titres de transport.
2. Un PME, est une grande entreprise.
3. Un habitant du Japon est Japonais.

G. Complétez avec des mots donnés : (couleur, chaussures, beaucoup, trouver) (4)

Ils ont _____ de modèles de vêtements et de _____ de marque. Vous êtes sûrs de _____ la bonne taille ou pointure ou la bonne _____.

H. Mettez les verbes entre parenthèses au temps indiqué : (4)

1. Hier, je (aller – passé composé) sur le site.
2. Le directeur général (gérer - présent) l'ensemble des activités de l'entreprise.
3. Ils (offrir – futur) un bon service.
4. Le réceptionniste (travailler – futur proche) dans le service clientèle.

K. Reliez les deux colonnes

(4)

A

1. Le savon
2. Le chiffre d'affaires
3. Une boulangerie
4. Le ticket

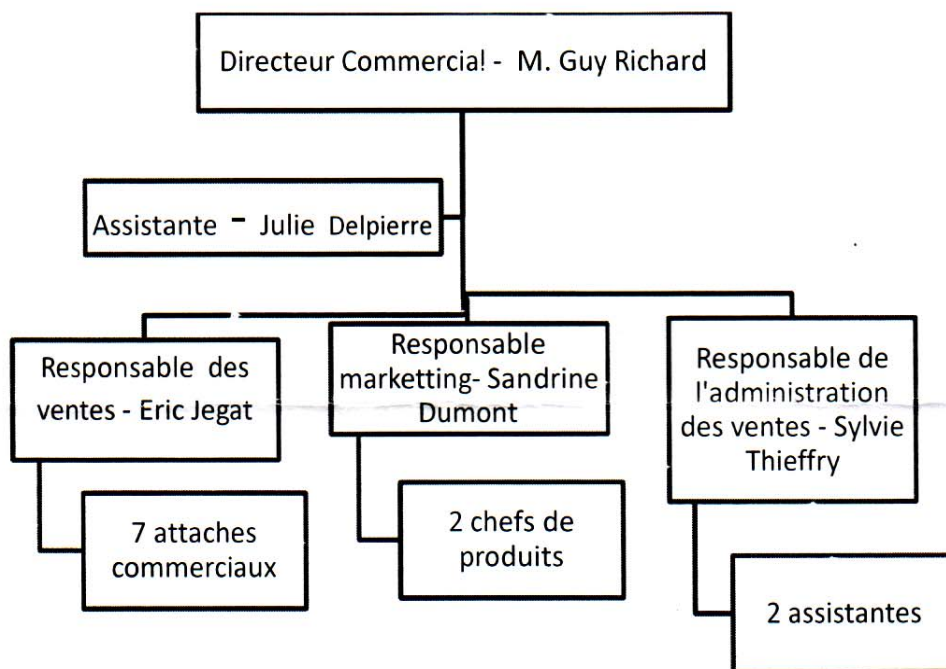
B.

- a) Un titre de voyage.
- b) Le boulanger.
- c) Le montant total des ventes.
- d) de Marseille.

Q.4.A. Écrivez en forme de paragraphe

(5)

Voici l'organigramme de l'entreprise NOFISA.

OU

B. Décrivez le processus de fabrication des boîtes de conserves de petits pois.

1. Laver les petits pois dans de l'eau chaude.
2. Nettoyer les boîtes dans une machine spéciale.
3. Mettre les petits pois dans les boîtes.
4. Fermer les boîtes à couvercle.
5. Mettre les bouteilles dans des cartons pour envoyer chez des distributeurs.

Q.5. A. Traduisez en anglais:

(5)

J'ai des contacts avec des gens très différents dans la journée, alors je porte un costume et une chemise mais j'ai toujours une cravate dans mon bureau. Je la mets pour rencontrer des personnes importantes ou pour un déjeuner d'affaires.

B. Traduisez en français: (5 au choix)

(10)

1. The personnel must respect the timings.
2. First, one adds the vegetable oil.
3. He is a very experienced.
4. We ordered boots on this site.
5. These are classical milk chocolates.
6. Do you want something else?

Q. 6. Compréhension

Vous êtes invité chez des Français. N'arrivez pas en avance mais avec un léger retard de 10 à 15 minutes pour laisser le temps à l'hôte/l'hôtesse d'être prêt(e). Quand on est invité on ne fait pas les repas. Mais dans un repas informel, on peut aider l'hôte/l'hôtesse à porter les plats. Vous venez avec un petit cadeau ou un bouquet de fleurs pour l'hôte/l'hôtesse. Ne vous levez jamais de table avant l'hôte/l'hôtesse à la fin du repas.

A. Dites vrai ou faux :

(4)

1. Quand vous êtes invité chez des Français, vous arrivez 10-15 minutes en retard.
2. Quand on est invité, on fait les repas.
3. Vous venez avec un petit cadeau ou un bouquet de fleurs pour l'hôte/l'hôtesse.
4. Ne vous levez jamais de table avant l'hôte/l'hôtesse à la fin du repas.

A. Donnez le contraire : petit

(1)

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P321

[Total No. of Pages : 3

[5358]-1026
F. Y. B.Com.
GERMAN (Basic)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *10 marks are for Reading Comprehension and 10 marks for Oral Exam.*

Frage I. Beantworten Sie die folgenden Fragen! (Nur 05)

[10]

1. Was haben Sie am Sonntag gemacht?
2. Welche Sprachen sprechen Sie?
3. Um wie viel Uhr stehen Sie auf? Was machen Sie danach?
4. Wie feiern Sie Ihren Geburtstag?
5. Ihre Freundin ist krank. Was soll sie machen?
6. Es ist kalt. Was möchten Sie essen und trinken?
7. Was darf man im Musuem nicht machen?
8. Haben Sie Haustiere? Welche?

Frage I. Übersetzen Sie!

[10]

(A) Übersetzen Sie ins Englische!

(03)

Ich putze nie meine Zähne und wasche nie mein Auto. Ich esse immer nur Hamburger und Pizza und trage nie eine Krawatte. Ich vergesse alle Geburtstage, spreche sehr laut und zerbreche dauernd meine Brillen. Ich sehe gern Horrorfilme.

(B) Übersetzen Sie ins Englische!

(03)

Daniel Becker kommt aus der Schweiz und wohnt in München. Am Wochenende spielt er Fußball mit seinen Freunden. In der Freizeit surft er gern im Internet. Er studiert Biologie und Chemie. Er ist 22 Jahre alt und hat eine Freundin. Sie wohnen zusammen in einer Wohnung in der Friedrich Straße.

(C) Übersetzen Sie ins Deutsche! (Nur 2)

(04)

1. Mr. Reichelt is teacher by profession.
2. Sandra closes the window.
3. I have a brother and a sister.
4. Mr. Meier, please call me tomorrow

Frage III. Lesen Sie den folgenden Text und beantworten Sie die folgenden Frage!

[08]

Daniel Becker kommt aus der Schweiz und wohnt in München. Am Wochenende spielt er Fußball mit seinen Freunden. In der Freizeit surft er gern im Internet. Er studiert Biologie und Chemie. Er ist 22 Jahre alt und hat eine Freundin. Sie wohnen zusammen in einer Wohnung in der Friedrich Straße. Ihre Wohnung hat nur ein Zimmer. Es gibt nicht viel Möbel. Seine Freundin heißt Martha und hat Medizin studiert. Sie ist Krankenschwester von Beruf.

Daniel liebt seine Freundin sehr. Nächstes Jahr fahren sie nach Italien. Daniel lernt Italienisch. Er isst Nudeln gern. Seine Freundin kann gut kochen. Aber sie hat nicht viel Zeit zum Kochen. Meistens essen die beiden im Restaurant.

A. Beantworten die Fragen!

(06)

1. Was ist Daniel von Beruf?
2. Welche Fremdsprache lernt Daniel?
3. Ist er verheiratet?

P.T.O.

B. Richtig oder falsch! (01)

1. Die Wohnung ist klein.
2. Daniel und Martha kochen oft und gern.

C. Was passt? Biologie, Chemie, Medizin: _____ (01)

Frage IV. Grammatik! [20]

A. Ergänzen Sie die Personalpronomen! (Nur 3) (03)

1. Das Bild ist nicht schön. Ich kaufe _____ nicht.
2. Die Stühle sind gut. Ich _____ möchte haben.
3. Das sind Herr und Frau Becker. Ich besuche _____ nächste Woche.
4. Liebe Kollegen, habt _____ heute frei?
5. Haben _____ morgen Zeit, Herr Dürre?

B. Ergänzen Sie die Possessivpronomen! (Nur 3) (03)

1. Das ist Markus. _____ Wohnung liegt dem Cafe gegenüber.
2. Mein Opa macht gern Musik. Da sind _____ Musikinstrumente.
3. Wann ist denn _____ Hochzeit, Sandra und Nicolas?
4. Herr Bauer, wo ist _____ Adressenbuch?
5. Hey Christine, wie alt ist denn _____ Sohn jetzt?

C. Ergänzen Sie richtige bestimmte oder unbestimmte Artikeln! (Nur 3) (03)

1. Ich brauche _____ Papier. _____ Kuli habe ich schon.
2. Ich muss heute _____ Batterie kaufen. _____ alten Batterien sind alle leer.
3. _____ Kind gibt seiner Mutter _____ Eis.
4. Sie hat _____ Kamera. _____ Film hat sie aber leider nicht.
5. A: Ich möchte _____ Wasser. B: Da ist _____ Flasche.

D. Schreiben Sie das richtige Modalverb! (Nur 3) (03)

1. _____ du mit mir ins Theater kommen?
2. Das ist eine Schule. Hier _____ man keine Haustiere mitbringen.
3. Ihr lernt Deutsch. Ihr _____ im Unterricht nur auf Deutsch sprechen.
4. Guten Tag Herr und Frau Reiner! Was _____ Sie trinken?
5. Richard _____ nicht schwimmen. Er hat es nie gelernt.

E. Ergänzen Sie die richtige Präposition! (Nur 3) (03)

1. Eine Krankenschwester arbeitet _____ einem Krankenhaus.
2. _____ die Ecke gibt es ein Blumengeschäft.
3. Sie kommt gerade _____ Zahnarzt.
4. Die Fahrräder fahren den Fluss _____.
5. Rudi arbeitet _____ Thyssen Krupp & Co.

F. Schreiben Sie die folgenden Sätze im Perfekt! (Nur 3) (03)

1. Die Leute gehen direkt in das Hotelzimmer.
2. Was isst du zum Frühstück?
3. Die Arbeiter streichen die Wände blau an.
4. Meine Oma sieht jeden Tag zwei Stunden fern.
5. Viktoria studiert Philosophie an der Universität Wien.

G. Bilden Sie Fragen! (Nur 2) (02)

1. Ich besuche meine Eltern am Montag.
2. Rafael hängt ein Bild an die Wand.
3. Der Film „Goodbye Lenin“ dauert 2 Stunden.

Frage V. Wortschatz!

[06]

A. Schreiben Sie die Gegenteile!

(02)

1. teuer X _____
2. einschlafen X _____

B. Was passt?

(04)

1. Kaffee : trinken / Suppe : _____
2. Ein Buch : aufmachen / einen Computer : _____
3. singen : laut / fahren: _____
4. Lampe : die / Ventilator : _____

Frage VI. Schreiben Sie eine Ansichtskarte und einen Zettel/ eine SMS!

[06]

- (A) Sie sind auf einer Reise nach Mahabaleshwar. Schreiben Sie eine Ansichtskarte an Ihren Freund/ Ihre Freundin! Ihr Freund/Ihre Freundin wohnt in München, Deutschland. (04)
- (B) Schreiben Sie einen Zettel **ODER** eine SMS für Tim. Sie möchte mit ihm Tennis spielen gehen. Sie haben am Samstagnachmittag Zeit. (02)

[5358]-1027

F.Y. B.Com.

SANSKRIT

अमरभारती

(2013 Pattern) (Regular)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Q1) Translate into English or Marathi any one from Section 'A' & any one from Section 'B'. [12]

पुढील परिच्छेदांपैकी 'अ' विभागातील कोणत्याही एकाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकाचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा.

SECTION - A

विभाग - अ

- i) राजा - भवतु। तामेव द्रक्ष्यामि। सा खलु विदितभक्तिं मां महर्षेः कथपिष्यति।
वैश्वानस - साधयामस्तावत्। (इति सशिष्यो निष्क्रान्तः।)
राजा - सूत चोदयाश्वान्। पुण्याश्रमदर्शनेन तावदात्यानं पुनीमहे।
सूत - यदाज्ञापयत्यायुष्मान्। (इति भूयो रथवेगं निरुपयति)
राजा - (समन्तादवलोक्य) सूत, अकथितोऽपि ज्ञायत एव यभायमभोगस्तपोवनस्येति।
- ii) पुनरपि राजा यावत् सिंहासने समुपविशति, तावदन्यथा पुत्तलिकयोक्तं "भो राजन्। यस्य विक्रमस्येव औदार्यादयो गुणा विधन्ते, स एवात्र सिंहासने विक्रमस्यौदार्यगुणवृत्तान्तम्"।
सा अत्रवीत्, "श्रूयतां राजन्। एकदा विक्रमार्को राजकुमारै रूपास्यमानः सभायाम् उपविष्टो ऽस्ति तदा कश्चित् स्तुतिपाठकः समागत्य राजनं स्तौति।

SECTION - B

विभाग - ब

- i) मूढ जहीहि धनागततृष्णां कुरु सदबुद्धिं मनसि वितृष्णाम्।
यल्लभसे निजकर्मोपात्तं वित्तं तेन विनोदय चित्तम्॥
अर्थमनर्थं भावय नित्यं नास्ति ततः सुखलेशः सत्यम्।
पुत्रादपि धनभाजां भीतिः; सर्वत्रैषा विहिता नीतिः ॥
- ii) कस्तं चक्री ब्रज निजपुरं नात्र सर्वस्य वासो
गोपालोऽहं विपिनसविधे गोष्ठमस्ति प्रयाहि।
पद्मेशोऽहं ब्रजति न धरामण्डले चण्डरश्मिः
इत्थं राधावचनविजित पातुः वः कृष्णचन्द्र॥

Q2) Explain with reference to the context any one from Section 'A' and any one from Section 'B'. [12]

‘अ’ विभागातील कोणत्याही एकाचे व ब विभागातील कोणत्याही एकाचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

SECTION - A

विभाग - अ

- i) पुत्रमेवंगुणोपेतं चक्रवर्तिनमाप्नुहि।
- ii) धर्मोऽयं गृहमेधिनां निगदितः स्मार्तेर्लघुः स्वर्गदः।

SECTION - B

विभाग - ब

- i) विना मुखं कोऽस्मि वदामि नित्यम्।
- ii) उल्लासने तोथनिधेः समर्था चन्द्रप्रभा जातु न सूर्यकान्तिः।

Q3) Write a story ‘मन्दविसर्पिणी यूका’ with her moral. [12]

मन्दविसर्पिणी यूका ही कथा सतात्पर्य लिहा.

OR/ किंवा

Write the summary of lesson ‘पुण्याश्रम’ दर्शनेन आत्मानं पुनीमहे

पुण्याश्रमदर्शनेन आत्मानं पुनीमहे या पाठाचा सारांश लिहा.

Q4) Explain the lesson क्व ते धर्मस्तदागतः। [12]

क्व ते धर्मस्तदागतः हा पाठ स्पष्ट करा.

OR / किंवा

Explain प्रहेलिका & अन्तरालाप from काव्यशास्त्र विनोद : काव्यशास्त्र विनोद या पाठातील प्रहेलिका व अन्तरालाप स्पष्ट करा.

Q5) Write short notes on any two of the following :

[12]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर विवेचक परिच्छेद लिहा.

- i) सिंहासनद्वित्रिंशिका
- ii) गणेशोत्सवः
- iii) शिवराज्योदयम्
- iv) समस्यापूर्ती

[5358]-1028

F. Y. B.Com.

ARABIC (Gen. - I)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All question are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Translate into English or Urdu or Marathi any two of the following passages :

[16]

(الف) — مَنَزَلٌ عَلَىٰ نُحَيْطٍ بِهِ جَدُّ لَيْقَةٍ
مَحْمَلَةٌ فِيهَا شَجَرَةٌ وَرَدٌ فَاشْفَقَتْ فَأَخَذَتْ
عَلَىٰ يَسْقِيهَا كُلَّ يَوْمٍ - حَتَّىٰ أَخْضَرَ قَشْرَهَا وَنَبَتَتْ
فِيهَا وَرَقٌ صَخِيرٌ أَخْضَرٌ - فَفَرَحَ عَلَىٰ كَثِيرٍ
بِحَيَاتِهَا، وَوَضَعَهَا فِي الشَّمْسِ وَبَعْدَ ذَلِكَ طَلَعَتْ
فِيهَا وَرَادَةٌ حَمْرَاءُ وَرَفَعَهَا الْبَيْتَ إِلَىٰ أَخْضَرَ -
وَبَعْدَ يَوْمٍ تَفَتَّتْ الْوَرَادَةُ، وَطَلَعَ جَنْبُهَا
وَرَادٌ غَيْرُهَا صَخِيرٌ - فَأَخَذَهَا عَلَىٰ لِيَنْظُرَهَا
أَبُوهُ فَأَعْجَبَتْهُ وَقَالَ يَا عَلِيُّ: هَذِهِ الشَّجَرَةُ
لَأَبَدٍ أَنْ تَكْبُرَ وَيَلْجَحَ فِيهَا وَرَادٌ كَثِيرٌ —

(ب) — اسْتَرَىٰ إِلَىٰ أَبِي سَاعَةَ مِنْ يَوْمَيْنِ
فَأَخَذَتْهَا فِي يَدَيْهِ وَوَضَعَتْهَا عَلَىٰ أُذُنِهِ وَ
سَمِعَتْ صَوْتَهَا وَهِيَ تَدُقُّ « طُقْ طُقْ » ثُمَّ
وَضَعَتْهَا فِي جَيْبِي خَوْفًا عَلَيْهَا - وَقَدْ فَتَحَهَا أَبِي

← أُمَامِي مِنْ كُلِّ جِهَةٍ لِأَمْرَاهَا، وَمَا كُنْتُ
 مَأْيِي دَاخِلَهَا مِنْ قَبْلِ، وَهِيَ مَوْضُوعَةٌ فِي
 ظَرْفٍ مِنَ الْفِضَّةِ أَبْيَضَ - وَعَلَى وَجْهَهَا غِطَاءٌ
 مِنَ الرَّجَاجِ - لِيُظْهَرَ تَحْتَهُ الْمِيْنَاءُ مُقَسَّمًا إِلَى
 اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَاعَةً وَسِتِّينَ رَقِيقَةً - وَفِيهِ
 عَقْرٌ بَانَ يَدُ وَرَانٍ، وَاحِدٌ كَبِيرٌ لِلدَّقَالِقِ -
 وَالثَّانِي صَغِيرٌ لِلسَّاعَاتِ وَفِي جَنْبَيْهَا مِسْمَارٌ -

(ج) — فِي السَّمَاءِ سَحَابٌ سَحَابٌ كَثِيرٌ -
 وَقَدْ نَزَادَ شَيْئًا فَشَيْئًا حَتَّى صَارَ الْآنَ أَسْوَدَ
 جَدًّا - وَحَجَبَ الشَّمْسُ - اسْمَعُ هَذَا صَوْتِ
 الرَّعْدِ وَلَا بُدَّ أَنْ يَأْتِيَ بَعْدَهُ الْمَطَرُ حَالًا -
 انْظُرِ النَّبْرَقَ يَلْمَعُ فِي السَّمَاءِ وَيُنَوِّرُ الْأَرْضَ هَذِهِ
 قَطْرَةٌ مَطْرٍ عَلَى يَدِي - تَعَالِ لِنَقْفِ فِي هَذَا
 الْبَابِ لِنَسْرِى الْمَطَرِ يَنْزِلُ عَلَى الْأَرْضِ وَتَحْنُ
 عَلَى بَعْدِ - يَجْرِي النَّاسُ إِلَى هُنَا وَإِلَى هُنَاكَ -
 وَقَدْ نَشِرُوا الظُّلَّةَ خَوْفًا مِنَ الْبَلِّ وَالْمَاءِ
 يَنْزِلُ مِنَ الْمَنَارِيبِ، الْمَطَرُ الْقَطْعُ الْآنَ -

- ① إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ أَشْرَ النَّاسِ عَمَّا
 فِيهِ تَنَامُ دَائِمًا
 نَمُّ يَا حَبِيبِي سَالِيًا
 نَمُّ آمِنًا نَمُّ آمِنًا
 رَأَى النَّهْمَاءُ وَاجْتَجَبَ
 مَعَهُ الْعَنَاءُ وَالتَّحَبُّ
 وَاللَّيْلُ بِالْأَمَنِ اقْتَرَبَ
 نَمُّ آمِنًا نَمُّ آمِنًا
 بَاتَتْ عَصَافِيئُ الْخَرَدِ
 فِي حَفْظِ مَوْلَانَا الصَّمَدِ
 مَنْ لَيْسَ يَحْفَظُ عَنْ أَحَدٍ
 نَمُّ فِي حِمَاةِ آمِنًا
 نَمُّ آمِنًا حَتَّى السُّكَّرِ
 مِنْ كُلِّ ضَيْمٍ أَوْ كَلِّ
 نَمُّ فِي حِمَى بَابِ الْبَشْرِ
 نَمُّ فِي حِمَاةِ آمِنًا

Q3) A) Translate into English any four of the following sentences : [8]

- ① هُوَ ذَاهِبٌ إِلَى صَدِيقِهِ -
- ② وَالِدِي عَامِلٌ فِي مَحْرَفَتِهِ -
- ③ لَوْ أَنَّ سَيَّارَتَهُ جَمِيلٌ -
- ④ اذَلِكَ الْمَدْرَسُ مَشْغُولٌ -
- ⑤ هَلْ مَدَّ رَأْسُكَ مَغْلَقَتَكَ -
- ⑥ الْبَيْتُ الصَّغِيرُ لَا عِبَابَتَهُ -
- ⑦ هُنَا الْمَدْرَسَةُ جَيِّدَةٌ -

B) Translate into Arabic any four of the following sentences : [8]

- i) In the fridge there is an apple.
- ii) The new teacher is a tall man.
- iii) This bus is coming from the college.
- iv) He took him to the school.
- v) On the window there is a curtain.
- vi) No - his college is closed.
- vii) There is a student in the class.

Q4) Explain with examples any two of the following topics : [16]

- ① الْمَرَكَبُ التَّوَصِيْفِيُّ - ② الْأَعْرَابُ -
- ③ مَخْرُوجُ الْهَجَاءِ - ④ أَسْمَاءُ الْإِشَارَةِ -

Q5) A) Summarise any two of the following lessons :

[8]

- ① الطلاق الطيور
- ② الله الحى والذى توب
- ③ الأسد والصنم
- ④ سيد السملع

B) Write in Arabic any one of the following :

[4]

- ① الشهوة البيلا ديدة
- ② عشرة الصفا للينك

C) Write a letter in Arabic to the company / Bank manager.

[4]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P324

[Total No. of Pages : 4

[5358]-1029
F.Y. B.Com.
FOUNDATION COURSE
(Restructuring)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What are the causes of rapid growth of population in India? Suggest measures to control the increasing population. **[16]**

Q2) What is Poverty? State and explain the causes of Poverty in India. **[16]**

OR

What is culture? State and explain the characteristics of Indian Culture.

Q3) a) What are the types of Unemployment in India? **[8]**

b) What is the importance of Agriculture in Indian Economy. **[8]**

OR

a) What are the causes of sickness of Indian Industries?

b) What are the various steps in scientific method?

Q4) What is Democracy? What are the merits and demerits of Indian Democracy?**[16]**

P.T.O.

Q5) Write note on any two of the following :

[16]

- a) Globalization
- b) Rule of law
- c) Characteristics of Indian Society.
- d) Process of Decision making.

Total No. of Questions : 5]

P324

[5358]-1029

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE

(Restructuring)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतातील वेगाने वाढणाऱ्या लोकसंखेची कारणे कोणती? वाढत्या लोकसंखेवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी उपाय सूचवा. [16]

प्रश्न 2) 'दारिद्र्य म्हणजे काय? भारतातील दारिद्र्याची कारणे सांगून स्पष्ट करा. [16]
किंवा
'संस्कृती' म्हणजे काय? भारतीय संस्कृतीची वैशिष्ट्ये सांगून स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) भारतातील बेरोजगारीचे प्रकार कोणते? [8]

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीचे महत्व काय आहे? [8]

किंवा

अ) भारतीय उद्योगांच्या आजारपणाची कारणे कोणती?

ब) वैज्ञानिक पद्धतीतील विविध अवस्था कोणत्या?

प्रश्न 4) लोकशाही म्हणजे काय? भारतीय लोकशाहीचे गुण दोष कोणते? [16]

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

[16]

- अ) जागतिकीकरण
- ब) कायद्याचे अधिराज्य
- क) भारतीय समाजाची वैशिष्ट्ये
- ड) निर्णय घेण्याची प्रक्रिया

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P325

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1030

F.Y. B.Com. (Vocational)

COMPUTER APPLICATION COURSE - I

(2013 Pattern) (Theory)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *Draw a neat-labeled diagram wherever necessary.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following (Any Five) :

[10]

- a) Binary
- b) ASCII
- c) Monitor
- d) Spreadsheet
- e) ROM
- f) Paint brush
- g) Barcode reader

Q2) Answer the following (Any two) :

[10]

- a) Explain following devices.
 - i) Laser printer
 - ii) Dot matrix printer
- b) What is computer network?
- c) What is chatting and downloading in internet?

P.T.O.

Q3) Solve the following :

[15]

a) Convert from Hexa Decimal to Binary:

$$(AB)_{16} = ()_2$$

b) Convert from Octal to Binary:

$$(271)_8 = ()_2$$

c) Binary Addition:

$$10111 + 10101 = ?$$

d) Binary Subtraction:

$$10101 - 101 = ?$$

e) Convert from Binary to Octal

$$(10000)_2 = ()_8$$

Q4) Answer the following :

[5]

Explain steps for giving animation effects in Ms-PowerPoint.

OR

Define internet and explain uses of internet.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P326

[Total No. of Pages : 1

[5358]-1031

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING SALES PROMOTION & SALES MANAGEMENT

Marketing Communication

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the concept of communication and discuss the role of communication. **[10]**

OR

What is communication? Explain the various means of communication.

Q2) What is Public Relations? Discuss the significance of Public relations. **[10]**

OR

What is Event Management? Discuss the types of events.

Q3) Explain the concept of Personality Development in detail. **[10]**

OR

What do you mean by sales promotion? Explain the techniques used in it.

Q4) Write Short Notes (Any Two) : **[10]**

- a) E-marketing
- b) Means of Communication
- c) Presentation skills
- d) Direct marketing

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P327

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1032

F.Y. B.Com. (Vocational)

TAX PROCEDURE & PRACTICES

Indian Tax System & Income Tax

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (Any Five) :

[10]

- a) Define 'Deemed Assessee' of I.T. Act. 1961.
- b) What is mean by 'Direct Taxes'?
- c) Explain provisions of Art. 245 of constitution of India.
- d) Explain the term 'Indirect Tax'?
- e) Define 'Person' under Income Tax Act 1961.
- f) Define the term 'Income' under I.T. Act.
- g) Write down long forms of
 - i) H. U. F.
 - ii) B. O. I.

Q2) Answer in 50 words each (Any Two) :

[8]

- a) What are the advantages of Indirect Taxes?
- b) Define 'Exempted Income' under section 10.
- c) How Residential status of an Individual determined under I.T. Act 1961?
- d) What is provided by Art. 246 of Indian constitution.

P.T.O.

Q3) Answer in 150 words each (Any Two) : **[10]**

- a) Write down constitutional background of taxation in India in brief.
- b) Write down Administrative set-up of Income Tax in India.
- c) Write down scope of total income on the basis of Residential Status.
- d) Explain the difference between 'Direct Tax' and 'Indirect Tax'.

Q4) Answer in 500 words. **[12]**

How the taxable income from salary computed under 'Income Tax'?

OR

Mr. Barku an Employee of ABC Co. at Pune furnished details of income for the year ended on 31/03/2017 as follows :

- i) Basic Salary ₹ 10,000/- p.m.
- ii) D.A. ₹ 4,000/- p.m.
- iii) Commission ₹ 1,000/- p.m.
- iv) Education allowance ₹ 200/- p.m. per child for 2 Childrens.
- v) Transport allowance received ₹ 1,000/- p.m.
- vi) His employer contribute to provident fund @ 15% of basic salary.
- vii) H.R.A. received by him ₹ 1500/- p.m. He paid Rent ₹ 1,000/- p.m.
- viii) Professional Tax ₹ 2,500/- p.a.

Compute the taxable income from salary of Mr. Barku.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P328

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1033

F.Y. B.Com. (Vocational)

COMPUTER APPLICATIONS - II

(2013 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following (Any Four) :

[20]

- a) What is variable? State rules for defining variable name.
- b) Explain the following:
 - i) Assembly Language
 - ii) HTML
- c) Explain strcpy() and strncpy() functions with syntax and example.
- d) Explain while loop with syntax and example.
- e) Explain getchar() and putchar() functions.
- f) Explain Logical operators and Arithmetic operators used in C language with example.

Q2) Write a program to solve following (Any Two) :

[10]

- a) Write a 'C' program to check whether the entered number is positive or negative.
- b) Write a 'C' program to find multiplication of two numbers.
- c) Write a 'C' program to display factorial of a number.

P.T.O.

Q3) Answer the following (Any Two) :

[10]

- a) What is an Array? What are different types of Array?
- b) Explain switch - case statement with syntax and example.
- c) What is an algorithm? Explain with example.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P329

[Total No. of Pages : 1

[5358]-1034

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING, SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT

Advertising

(2013 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by Advertising? Explain the need and importance of Advertising. **[10]**

OR

Explain the advantages of Advertising to the manufacturers, customers and society.

Q2) What is an Advertising Budget? Discuss the factors affecting Advertising Budget. **[10]**

OR

Define Advertising and discuss the different functions of Advertising.

Q3) What do you mean by Rural Advertising? Discuss its need and importance. **[10]**

OR

What is Advertising layout? Explain the essentials of good Advertising layout.

Q4) Write Short Notes (Any Two) : **[10]**

- a) Limitations of Advertising.
- b) Advertising Standards Council of India.
- c) Ethical aspects in Advertising.
- d) Appeals used in Advertising.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P330

[Total No. of Pages : 2

[5358]-1035

F.Y. B.Com. (Vocational)

TAX PROCEDURE & PRACTICES

M.VAT Act & C.S.T. Act

(2013 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any Five) :

[10]

- a) What is mean by 'Tax Free Goods' and 'Taxable Goods under M. VAT Act.?
- b) What is 'VAT'? Enumerate two advantages?
- c) What is provided under Art. 265 of Indian constitution?
- d) What are the provisions of sec. 3 of C.S.T. Act.?
- e) What is mean by 'Appropriate State'?
- f) Explain the term 'Declared Goods' under C.S.T. Act. 1956
- g) Explain the 'Sales out-side the state' under C.S.T. Act.

Q2) Answer in 50 words each (any two) :

[8]

- a) Explain the term 'Schedule' under M.VAT Act.
- b) Which are the sales not liable to be taxed under M.VAT. Act 2002?
- c) Who? And when? Liable for 'Registration' under central sales tax Act.1956?
- d) What do you mean by 'Documents of Title to the goods'?

P.T.O.

Q3) Answer in 150 words each (Any Two) : [10]

- a) What is 'Return'? Who and when is required to submit return under M.VAT Act?
- b) What is 'Audit'? What are the provisions of 'Audit' under M.VAT Act. 2002?
- c) What are the provisions of 'Registration' of dealers under C.S.T. Act? Enumerate advantages of Registered Dealers.
- d) Explain the objects of enactment of C.S.T. Act. 1956.

Q4) Answer in brief (Any one) : [12]

- a) What is mean by rate of tax under M.VAT Act? Discuss provisions for levy of tax?
- b) Enumerate and discuss 'Administrative Authorities' Under M.VAT Act and C.S.T. Act? What are their 'Powers' and 'Duties'?

